

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ¹⁾

z dnia .....*21 września*.....2012 r.

w sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników

Na podstawie art. 22a ust. 8 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Rozporządzenie określa:

- 1) szczegółowe warunki i tryb dopuszczania do użytku w danej szkole przez dyrektora szkoły:
  - a) programów wychowania przedszkolnego dla przedszkola, w tym przedszkola specjalnego, oddziału przedszkolnego w szkole podstawowej oraz innych form wychowania przedszkolnego,
  - b) programów nauczania dla zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, gimnazjum i szkół ponadgimnazjalnych, w tym szkół specjalnych,

---

¹⁾ Minister Edukacji Narodowej kieruje działem administracji rządowej - oświata i wychowanie, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2011 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Edukacji Narodowej (Dz. U. Nr 248, poz. 1480).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 273, poz. 2703 i Nr 281, poz. 2781, z 2005 r. Nr 17, poz. 141, Nr 94, poz. 788, Nr 122, poz. 1020, Nr 131, poz. 1091, Nr 167, poz. 1400 i Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 144, poz. 1043, Nr 208, poz. 1532 i Nr 227, poz. 1658, z 2007 r. Nr 42, poz. 273, Nr 80, poz. 542, Nr 115, poz. 791, Nr 120, poz. 818, Nr 180, poz. 1280 i Nr 181, poz. 1292, z 2008 r. Nr 70, poz. 416, Nr 145, poz. 917, Nr 216, poz. 1370 i Nr 235, poz. 1618, z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 31, poz. 206, Nr 56, poz. 458, Nr 157, poz. 1241 i Nr 219, poz. 1705, z 2010 r. Nr 44, poz. 250, Nr 54, poz. 320, Nr 127, poz. 857 i Nr 148, poz. 991 oraz z 2011 r. Nr 106, poz. 622, Nr 112, poz. 654, Nr 139, poz. 814, Nr 149, poz. 887 i Nr 205, poz. 1206.

- c) programów nauczania dla zawodów dla szkół ponadgimnazjalnych, w tym szkół specjalnych;
- 2) szczegółowe warunki, jakie muszą spełniać dopuszczane do użytku szkolnego:
  - a) podręczniki przeznaczone do kształcenia ogólnego oraz do kształcenia w zawodach, w tym do kształcenia specjalnego,
  - b) podręczniki wspomagające edukację przeznaczone do kształcenia specjalnego;
- 3) szczegółowe warunki i tryb dopuszczania do użytku szkolnego podręczników, o których mowa w pkt 2;
- 4) warunki, jakie muszą spełnić osoby wpisywane na listę rzeczoznawców, oraz warunki i tryb skreślenia z listy rzeczoznawców;
- 5) wysokość i tryb wnoszenia opłat w postępowaniu o dopuszczenie do użytku szkolnego podręcznika, o którym mowa w pkt 2, a także warunki wynagradzania rzeczoznawców.

2. Rozporządzenie nie dotyczy indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych, opracowywanych dla uczniów na podstawie przepisów w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych oraz przepisów w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w specjalnych przedszkolach, szkołach i oddziałach oraz w ośrodkach.

§ 2. 1. Program wychowania przedszkolnego dopuszcza do użytku w danym przedszkolu lub oddziale przedszkolnym w szkole podstawowej odpowiednio dyrektor przedszkola lub dyrektor szkoły podstawowej, na wniosek nauczyciela lub nauczycieli. W przypadku innej formy wychowania przedszkolnego, program wychowania przedszkolnego dopuszcza dyrektor przedszkola lub dyrektor szkoły podstawowej, który zatrudnia nauczyciela prowadzącego zajęcia w innej formie wychowania przedszkolnego, na wniosek tego nauczyciela.

2. Program nauczania dla zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego, zwany dalej „programem nauczania ogólnego”, oraz program nauczania dla zawodu

dopuszcza do użytku w danej szkole dyrektor szkoły, na wniosek nauczyciela lub nauczycieli.

3. Nauczyciel może zaproponować program wychowania przedszkolnego, program nauczania ogólnego albo program nauczania dla zawodu opracowany samodzielnie lub we współpracy z innymi nauczycielami. Nauczyciel może również zaproponować program opracowany przez innego autora (autorów) lub program opracowany przez innego autora (autorów) wraz z dokonanymi zmianami.

4. Zaproponowany przez nauczyciela program wychowania przedszkolnego, program nauczania ogólnego albo program nauczania dla zawodu powinien być dostosowany do potrzeb i możliwości uczniów, dla których jest przeznaczony.

§ 3. 1. Program wychowania przedszkolnego może być dopuszczony do użytku w danym przedszkolu, oddziale przedszkolnym w szkole podstawowej lub innej formie wychowania przedszkolnego, jeżeli:

- 1) stanowi opis sposobu realizacji celów kształcenia i zadań ustalonych w podstawie programowej wychowania przedszkolnego, określonej w przepisach w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół, lub zadań, które mogą być realizowane w ramach zajęć dodatkowych, określonych w przepisach w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół;
- 2) zawiera:
  - a) szczegółowe cele kształcenia i wychowania,
  - b) treści zgodne z treściami nauczania zawartymi w podstawie programowej wychowania przedszkolnego,
  - c) sposoby osiągania celów kształcenia i wychowania, z uwzględnieniem możliwości indywidualizacji pracy w zależności od potrzeb i możliwości dzieci,
  - d) metody przeprowadzania analizy gotowości dziecka do podjęcia nauki w szkole (diagnoza przedszkolna);
- 3) jest poprawny pod względem merytorycznym i dydaktycznym.

2. Przed dopuszczeniem programu wychowania przedszkolnego do użytku w danym przedszkolu, oddziale przedszkolnym w szkole podstawowej lub innej formie wychowania przedszkolnego, dyrektor przedszkola lub dyrektor szkoły podstawowej

może zasięgnąć opinii nauczyciela mianowanego lub dyplomowanego, posiadającego wykształcenie wyższe i kwalifikacje do pracy w przedszkolu, konsultanta lub doradcy metodycznego. Opinia zawiera w szczególności ocenę zgodności programu z podstawą programową wychowania przedszkolnego i dostosowania programu do potrzeb i możliwości dzieci, dla których jest przeznaczony.

§ 4. 1. Program nauczania ogólnego obejmuje co najmniej jeden etap edukacyjny i dotyczy edukacji wczesnoszkolnej, przedmiotu, ścieżki edukacyjnej, bloku przedmiotowego lub ich części i może być dopuszczony do użytku w danej szkole, jeżeli:

- 1) stanowi opis sposobu realizacji celów kształcenia i zadań edukacyjnych ustalonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego, określonej w przepisach w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół;
- 2) zawiera:
  - a) szczegółowe cele kształcenia i wychowania,
  - b) treści zgodne z treściami nauczania zawartymi w podstawie programowej kształcenia ogólnego,
  - c) sposoby osiągania celów kształcenia i wychowania, z uwzględnieniem możliwości indywidualizacji pracy w zależności od potrzeb i możliwości uczniów oraz warunków, w jakich program będzie realizowany,
  - d) opis założonych osiągnięć ucznia, a w przypadku programu nauczania ogólnego uwzględniającego dotychczasową podstawę programową kształcenia ogólnego - opis założonych osiągnięć ucznia z uwzględnieniem standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów, określonych w przepisach w sprawie standardów wymagań będących podstawą przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów,
  - e) propozycje kryteriów oceny i metod sprawdzania osiągnięć ucznia;
- 3) jest poprawny pod względem merytorycznym i dydaktycznym.

2. Przed dopuszczeniem programu nauczania ogólnego do użytku w danej szkole dyrektor szkoły może zasięgnąć opinii:

- 1) nauczyciela mianowanego lub dyplomowanego, posiadającego wykształcenie

wyższe i kwalifikacje wymagane do prowadzenia zajęć edukacyjnych, dla których program jest przeznaczony, lub

- 2) konsultanta lub doradcy metodycznego, lub
- 3) zespołu nauczycielskiego, zespołu przedmiotowego lub innego zespołu problemowo-zadaniowego, o których mowa w przepisach w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół.

3. Opinia, o której mowa w ust. 2, zawiera w szczególności ocenę zgodności programu nauczania ogólnego z podstawą programową kształcenia ogólnego i dostosowania programu do potrzeb i możliwości uczniów, dla których jest przeznaczony.

§ 5. 1. Program nauczania dla zawodu może być dopuszczony do użytku w danej szkole, jeżeli:

- 1) stanowi zbiór celów kształcenia i treści nauczania ustalonych w podstawie programowej kształcenia w zawodach, określonej w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 184), w formie efektów kształcenia właściwych dla zawodu, w którym kształci szkoła: efektów kształcenia wspólnych dla wszystkich zawodów, efektów kształcenia wspólnych dla zawodów w ramach obszaru kształcenia, stanowiących podbudowę do kształcenia w tym zawodzie, oraz efektów kształcenia właściwych dla kwalifikacji wyodrębnionych w tym zawodzie;
- 2) zawiera programy nauczania poszczególnych obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego ustalonych przez dyrektora szkoły w szkolnym planie nauczania: przedmiotów, modułów lub innych układów treści, obejmujące:
  - a) uszczegółowione efekty kształcenia, o których mowa w pkt 1, które powinny być osiągnięte przez ucznia w procesie kształcenia, oraz propozycje kryteriów oceny i metod sprawdzania tych osiągnięć,
  - b) opis sposobu osiągnięcia uszczegółowionych efektów kształcenia, o których mowa w pkt 1, z uwzględnieniem możliwości indywidualizacji pracy w zależności od potrzeb i możliwości uczniów,

- c) opis warunków, w jakich program będzie realizowany, z uwzględnieniem warunków realizacji kształcenia w danym zawodzie, ustalonych w podstawie programowej kształcenia w zawodach, określonej w rozporządzeniu, o którym mowa w pkt 1;
- 3) uwzględnia wyodrębnienie kwalifikacji w zawodzie zgodnie z klasyfikacją zawodów szkolnictwa zawodowego, określoną w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2011 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. z 2012 r. poz. 7);
- 4) jest poprawny pod względem merytorycznym i dydaktycznym.

2. Przed dopuszczeniem programu nauczania dla zawodu do użytku w danej szkole dyrektor szkoły może zasięgnąć opinii:

- 1) zespołu nauczycieli właściwych dla zawodu lub
- 2) konsultanta lub doradcy metodycznego, lub
- 3) specjalistów z zakresu danego zawodu, w szczególności pracodawców, przedstawicieli stowarzyszeń zawodowych i pracowników naukowych.

3. Opinia, o której mowa w ust. 2, zawiera w szczególności ocenę zgodności programu nauczania dla zawodu z podstawą programową kształcenia w zawodach, określoną w rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, w zakresie zawodu, w którym kształci szkoła, i dostosowania programu do potrzeb i możliwości uczniów, dla których jest przeznaczony.

4. Programy nauczania dla zawodów podstawowych dla żeglugi morskiej i śródlądowej mogą być dopuszczone do użytku w danej szkole po uzyskaniu pozytywnej opinii odpowiednio ministra właściwego do spraw gospodarki morskiej i ministra właściwego do spraw transportu, w zakresie zgodności z Międzynarodową konwencją o wymaganiach w zakresie wyszkolenia marynarzy, wydawania im świadectw oraz pełnienia wacht, 1978, sporządzoną w Londynie dnia 7 lipca 1978 r. (Dz. U. z 1984 r. Nr 39, poz. 201 oraz z 1999 r. Nr 30, poz. 286).

§ 6. 1. Podręcznik przeznaczony do kształcenia ogólnego zawiera usystematyzowaną prezentację wszystkich treści nauczania z zakresu danych zajęć edukacyjnych na danym etapie edukacyjnym, ujętych w podstawie programowej

kształcenia ogólnego, z zastrzeżeniem ust. 2 - 7.

2. Podręcznik przeznaczony do edukacji wczesnoszkolnej zawiera usystematyzowaną prezentację wszystkich treści nauczania z zakresu edukacji polonistycznej, społecznej, przyrodniczej i matematycznej, ujętych w podstawie programowej kształcenia ogólnego. Podręcznik może zawierać również usystematyzowaną prezentację pozostałych treści nauczania ujętych w podstawie programowej kształcenia ogólnego.

3. Podręcznik przeznaczony do kształcenia ogólnego oraz podręcznik przeznaczony do edukacji wczesnoszkolnej dzielą się na części składające się na serię podręczników do danych zajęć edukacyjnych na danym etapie edukacyjnym albo do edukacji wczesnoszkolnej, jeżeli wydanie podręcznika w częściach jest uzasadnione ze względu na funkcjonalność użytkowania podręcznika.

4. Każda część podręcznika wchodząca w skład serii podręczników zawiera usystematyzowaną prezentację wybranych treści nauczania z zakresu danych zajęć edukacyjnych na danym etapie edukacyjnym albo edukacji wczesnoszkolnej.

5. Podręcznik do nauczania przedmiotu uzupełniającego przyroda oraz przedmiotu uzupełniającego historia i społeczeństwo na IV etapie edukacyjnym zawiera co najmniej cztery wątki ujęte w podstawie programowej kształcenia ogólnego i dzieli się na części zawierające usystematyzowaną prezentację treści nauczania z zakresu każdego z wątków.

6. W przypadku podręcznika do nauczania przedmiotu uzupełniającego historia i społeczeństwo na IV etapie edukacyjnym jednym z wątków, o których mowa w ust. 5, jest wątek tematyczny „Ojczysty Panteon i ojczyste spory”.

7. Podręcznik do nauczania historii i geografii przeznaczony dla mniejszości narodowej lub etnicznej oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym zawiera usystematyzowaną prezentację treści nauczania z zakresu danego przedmiotu, wykraczających poza zakres określony w podstawie programowej kształcenia ogólnego.

8. Podręcznik przeznaczony do kształcenia ogólnego:

- 1) jest poprawny pod względem merytorycznym, dydaktycznym, wychowawczym i językowym, w szczególności:
  - a) uwzględnia aktualny stan wiedzy naukowej, w tym metodycznej,

- b) jest przystosowany do danego poziomu kształcenia, zwłaszcza pod względem stopnia trudności, formy przekazu, właściwego doboru pojęć, nazw, terminów i sposobu ich wyjaśniania,
  - c) zawiera materiał rzeczowy i materiał ilustracyjny odpowiedni do przedstawianych treści nauczania,
  - d) ma logiczną konstrukcję;
- 2) zawiera zakres materiału rzeczowego i materiału ilustracyjnego odpowiedni do liczby godzin przewidzianych w ramowym planie nauczania na edukację wczesnoszkolną lub nauczanie danego przedmiotu;
  - 3) zawiera propozycje działań edukacyjnych aktywizujących i motywujących uczniów;
  - 4) umożliwia uczniom ze zróżnicowanymi możliwościami nabycie umiejętności określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego;
  - 5) w przypadku podręcznika przeznaczonego dla szkoły ponadgimnazjalnej - określa zakres kształcenia podstawowy lub rozszerzony;
  - 6) zawiera treści zgodne z przepisami prawa, w tym ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi;
  - 7) ma przejrzystą szatę graficzną;
  - 8) nie zawiera materiałów reklamowych innych niż informacje o publikacjach edukacyjnych.

9. Podręcznik do nauczania historii i geografii uwzględnia ponadto zalecenia dwustronnych komisji podręcznikowych oraz innych komisji i zespołów do spraw podręczników, działających na podstawie międzypaństwowych umów dotyczących współpracy w zakresie edukacji lub porozumień komitetów narodowych UNESCO.

10. Podręcznik do nauczania języka obcego nowożytnego jest ponadto przeznaczony do realizacji określonego w podstawie programowej kształcenia ogólnego poziomu zaawansowania znajomości języka obcego.

§ 7. 1. Podręcznik przeznaczony do kształcenia w zawodzie zawiera usystematyzowaną prezentację:

- 1) treści nauczania w zakresie zawodu opisanych w podstawie programowej kształcenia w zawodach, określonej w rozporządzeniu, o którym mowa w § 5 ust.

- 1 pkt 1, w formie efektów kształcenia właściwych dla tego zawodu: efektów kształcenia wspólnych dla wszystkich zawodów, efektów kształcenia wspólnych dla zawodów w ramach obszaru kształcenia, stanowiących podbudowę do kształcenia w tym zawodzie, oraz efektów kształcenia właściwych dla kwalifikacji wyodrębnionych w tym zawodzie lub
- 2) treści nauczania w zakresie kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie opisanych w podstawie programowej kształcenia w zawodach, określonej w rozporządzeniu, o którym mowa w § 5 ust. 1 pkt 1, w formie efektów kształcenia właściwych dla tej kwalifikacji, efektów kształcenia wspólnych dla zawodów w ramach obszaru kształcenia, stanowiących podbudowę do kształcenia w zawodzie, w którym wyodrębniono tę kwalifikację, oraz efektów kształcenia wspólnych dla wszystkich zawodów, lub
  - 3) treści nauczania w zakresie jednej z części kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie opisanych w podstawie programowej kształcenia w zawodach, określonej w rozporządzeniu, o którym mowa w § 5 ust. 1 pkt 1, w formie efektów kształcenia właściwych dla tej części kwalifikacji.

2. Podręcznik przeznaczony do kształcenia w zawodzie spełnia warunki określone w § 6 ust. 8 pkt 1, 3 i 6-8, a ponadto:

- 1) zawiera zakres materiału rzeczowego i materiału ilustracyjnego odpowiedni do:
  - a) w przypadku podręcznika, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 i 2 – minimalnej liczby godzin kształcenia zawodowego wskazanej w podstawie programowej kształcenia w zawodach, określonej w rozporządzeniu, o którym mowa w § 5 ust. 1 pkt 1,
  - b) w przypadku podręcznika, o którym mowa w ust. 1 pkt 3 – minimalnej liczby godzin stanowiącej iloraz liczby godzin kształcenia zawodowego przewidzianej dla danej kwalifikacji w podstawie programowej kształcenia w zawodach, określonej w rozporządzeniu, o którym mowa w § 5 ust. 1 pkt 1, i liczby części efektów kształcenia wyodrębnionych w ramach tej kwalifikacji;
- 2) umożliwia uczniom osiągnięcie efektów kształcenia, o których mowa w ust. 1.

§ 8. Podręcznik wspomagający edukację przeznaczony do kształcenia specjalnego, zwany dalej „podręcznikiem pomocniczym”, spełnia warunki określone w

§ 6 ust. 8 pkt 1-3 i 6-8, a ponadto jest przydatny do ćwiczenia określonych umiejętności.

§ 9. 1. Podręczniki, o których mowa w § 6-8, mogą mieć formę elektroniczną i mogą być zamieszczone na informatycznym nośniku danych lub w Internecie.

2. Podręcznik w formie elektronicznej zawiera:

- 1) opis sposobu uruchomienia albo opis sposobu instalacji i uruchomienia;
- 2) system pomocy zawierający opis użytkowania podręcznika;
- 3) mechanizmy nawigacji i wyszukiwania, w tym w szczególności spis treści i skorowidz w postaci hiperłączy;
- 4) opcję drukowania treści podręcznika, z wyłączeniem dynamicznych elementów multimedialnych, których wydrukowanie nie jest możliwe.

§ 10. 1. Warunkiem dopuszczenia do użytku szkolnego podręcznika przeznaczonego do kształcenia ogólnego - do jednego przedmiotu, z zastrzeżeniem ust. 2 - 5, podręcznika przeznaczonego do edukacji wczesnoszkolnej, z zastrzeżeniem ust. 6, podręcznika przeznaczonego do kształcenia w zawodzie, z zastrzeżeniem § 11, oraz podręcznika pomocniczego jest uzyskanie trzech pozytywnych opinii, sporządzonych przez rzeczoznawców, o których mowa w § 18 ust. 1 i 3, w tym:

- 1) dwóch opinii merytoryczno-dydaktycznych, zawierających szczegółową ocenę poprawności pod względem merytorycznym i szczegółową ocenę przydatności dydaktycznej, w tym ocenę materiału ilustracyjnego, z tym że w przypadku podręcznika przeznaczonego do kształcenia specjalnego jedną opinię sporządza rzeczoznawca spełniający warunki, o których mowa w § 18 ust. 2, 4 i 5,
- 2) jednej opinii językowej, zawierającej szczegółową ocenę poprawności pod względem językowym, w tym ocenę tekstów zamieszczonych w materiale ilustracyjnym, oraz ocenę komunikatywności tekstu podręcznika

- z uwzględnieniem warunków określonych w § 6-8.

2. Warunkiem dopuszczenia do użytku szkolnego podręcznika do przedmiotu przyroda na II etapie edukacyjnym jest uzyskanie pięciu pozytywnych opinii, sporządzonych przez rzeczoznawców, o których mowa w § 18 ust. 1, w tym:

- 1) czterech opinii merytoryczno-dydaktycznych, po jednej z zakresu biologii, geografii, fizyki i chemii, zawierających szczegółową ocenę poprawności pod względem merytorycznym i szczegółową ocenę przydatności dydaktycznej, w tym ocenę materiału ilustracyjnego, z tym że w przypadku podręcznika przeznaczonego do kształcenia specjalnego co najmniej jedną opinię sporządza rzeczoznawca spełniający warunki, o których mowa w § 18 ust. 2 i 5,
- 2) jednej opinii językowej, zawierającej szczegółową ocenę poprawności pod względem językowym, w tym ocenę tekstów zamieszczonych w materiale ilustracyjnym, oraz ocenę komunikatywności tekstu podręcznika

- z uwzględnieniem warunków określonych w § 6.

3. Warunkiem dopuszczenia do użytku szkolnego podręcznika do przedmiotu uzupełniającego przyroda na IV etapie edukacyjnym jest uzyskanie pozytywnych opinii, sporządzonych przez rzeczoznawców, o których mowa w § 18 ust. 1, w tym:

- 1) po dwie opinie merytoryczno-dydaktyczne z zakresu każdego przedmiotu wchodzącego w skład przedmiotu uzupełniającego przyroda – w przypadku gdy podręcznik zawiera treści z zakresu wątków przedmiotowych, określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego, lub po jednej opinii merytoryczno-dydaktycznej z zakresu każdego przedmiotu wchodzącego w skład przedmiotu uzupełniającego przyroda – w przypadku gdy podręcznik zawiera treści z zakresu wątków tematycznych, określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego, zawierających szczegółową ocenę poprawności pod względem merytorycznym i szczegółową ocenę przydatności dydaktycznej, w tym ocenę materiału ilustracyjnego,

- 2) jednej opinii językowej, zawierającej szczegółową ocenę poprawności pod względem językowym, w tym ocenę tekstów zamieszczonych w materiale ilustracyjnym, oraz ocenę komunikatywności tekstu podręcznika

- z uwzględnieniem warunków określonych w § 6.

4. Warunkiem dopuszczenia do użytku szkolnego podręcznika do przedmiotu historia i społeczeństwo na II etapie edukacyjnym jest uzyskanie trzech pozytywnych opinii, sporządzonych przez rzeczoznawców, o których mowa w § 18 ust. 1, w tym:

- 1) dwóch opinii merytoryczno-dydaktycznych, po jednej z zakresu historii oraz wiedzy o

społeczeństwie, zawierających szczegółową ocenę poprawności pod względem merytorycznym i szczegółową ocenę przydatności dydaktycznej, w tym ocenę materiału ilustracyjnego, z tym że w przypadku podręcznika przeznaczonego do kształcenia specjalnego co najmniej jedną opinię sporządza rzeczoznawca spełniający warunki, o których mowa w § 18 ust. 2 i 5,

2) jednej opinii językowej, zawierającej szczegółową ocenę poprawności pod względem językowym, w tym ocenę tekstów zamieszczonych w materiale ilustracyjnym, oraz ocenę komunikatywności tekstu podręcznika

- z uwzględnieniem warunków określonych w § 6.

5. Warunkiem dopuszczenia do użytku szkolnego podręcznika do przedmiotu uzupełniającego historia i społeczeństwo na IV etapie edukacyjnym jest uzyskanie pozytywnych opinii, sporządzonych przez rzeczoznawców, o których mowa w § 18 ust. 1, w tym:

1) czterech opinii merytoryczno-dydaktycznych: dwóch z zakresu historii, jednej z zakresu wiedzy o społeczeństwie i jednej z zakresu wiedzy o kulturze, zawierających szczegółową ocenę poprawności pod względem merytorycznym i szczegółową ocenę przydatności dydaktycznej, w tym ocenę materiału ilustracyjnego,

2) jednej opinii językowej, zawierającej szczegółową ocenę poprawności pod względem językowym, w tym ocenę tekstów zamieszczonych w materiale ilustracyjnym, oraz ocenę komunikatywności tekstu podręcznika

- z uwzględnieniem warunków określonych w § 6.

6. Warunkiem dopuszczenia do użytku szkolnego podręcznika przeznaczonego do nauki języka obcego nowożytnego w edukacji wczesnoszkolnej jest uzyskanie trzech pozytywnych opinii, sporządzonych przez rzeczoznawców, o których mowa w § 18 ust. 1, w tym:

1) dwóch opinii merytoryczno-dydaktycznych, zawierających szczegółową ocenę poprawności pod względem merytorycznym i szczegółową ocenę przydatności dydaktycznej, w tym ocenę materiału ilustracyjnego, z tym że opinie sporządzają rzeczoznawcy z zakresu danego języka obcego nowożytnego,

2) jednej opinii językowej, zawierającej szczegółową ocenę poprawności pod

względem językowym, w tym ocenę tekstów zamieszczonych w materiale ilustracyjnym, oraz ocenę komunikatywności tekstu podręcznika

- z uwzględnieniem warunków określonych w § 6.

7. Warunkiem dopuszczenia do użytku szkolnego podręcznika przeznaczonego do bloku przedmiotowego jest uzyskanie pozytywnych opinii, sporządzonych przez rzeczoznawców, o których mowa w § 18 ust. 1, w tym:

- 1) po jednej opinii merytoryczno-dydaktycznej z zakresu każdego przedmiotu wchodzącego w skład bloku przedmiotowego, zawierającej szczegółową ocenę poprawności pod względem merytorycznym i szczegółową ocenę przydatności dydaktycznej, w tym ocenę materiału ilustracyjnego,
- 2) jednej opinii językowej, zawierającej szczegółową ocenę poprawności pod względem językowym, w tym ocenę tekstów zamieszczonych w materiale ilustracyjnym, oraz ocenę komunikatywności tekstu podręcznika

- z uwzględnieniem warunków określonych w § 6.

8. Warunek uzyskania opinii językowej nie dotyczy podręczników przeznaczonych do nauczania języków obcych, które nie zawierają tekstów w języku polskim.

9. Warunkiem dopuszczenia do użytku szkolnego tłumaczenia na język obcy podręcznika wpisanego do wykazu podręczników dopuszczonych do użytku szkolnego jest uzyskanie jednej pozytywnej opinii, sporządzonej przez rzeczoznawcę, o którym mowa w § 18 ust. 1, zawierającej szczegółową ocenę poprawności pod względem językowym przekładu i jego zgodności z wydaniem w języku polskim.

10. W przypadku podręcznika przeznaczonego do kształcenia ogólnego oraz podręcznika przeznaczonego do edukacji wczesnoszkolnej, wydawanego w częściach, o których mowa w § 6 ust. 3, opinia merytoryczno-dydaktyczna zawiera ponadto ocenę koncepcji serii podręczników, o której mowa w § 12 ust. 4, w szczególności rozkładu i uwzględnienia treści nauczania w pozostałych częściach podręcznika w ramach serii.

11. W przypadku podręcznika w formie elektronicznej opinia merytoryczno-dydaktyczna zawiera ponadto ocenę spełniania przez podręcznik warunków określonych w § 9.

§ 11. Dopuszczenie do użytku szkolnego podręczników dla zawodów podstawowych dla żeglugi morskiej i śródlądowej może nastąpić po pozytywnym zaopiniowaniu przez odpowiednio ministra właściwego do spraw gospodarki morskiej i ministra właściwego do spraw transportu, w zakresie zgodności z konwencją, o której mowa w § 5 ust. 4.

§ 12. 1. Podręcznik przeznaczony do kształcenia ogólnego, a w przypadku podręcznika wydawanego w częściach, o których mowa w § 6 ust. 3 – każdą część podręcznika, podręcznik przeznaczony do kształcenia w zawodzie oraz podręcznik pomocniczy, zwane dalej „podręcznikami”, dopuszcza do użytku szkolnego minister właściwy do spraw oświaty i wychowania na wniosek osoby fizycznej, osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej, zwanych dalej „wnioskodawcą”.

2. Wniosek o dopuszczenie do użytku szkolnego podręcznika określa:

- 1) etap edukacyjny, rodzaj zajęć edukacyjnych (w tym zakres kształcenia podstawowy lub rozszerzony), typ szkoły, nazwę zawodu lub zawodów, dla których podręcznik jest przeznaczony, z uwzględnieniem nazwy lub nazw kwalifikacji, a w przypadku podręczników, o których mowa w § 7 ust. 1 pkt 3 – także nazwy części kwalifikacji;
- 2) autora (autorów) podręcznika, tytuł podręcznika, rok jego wydania;
- 3) w przypadku podręczników przeznaczonych do nauczania języka obcego nowożytnego – poziom zaawansowania w sześciostopniowej skali poziomów biegłości w zakresie poszczególnych umiejętności językowych Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego, zdefiniowanego przez Radę Europy³⁾;
- 4) w przypadku podręczników mających formę elektroniczną - opis środowiska sprzętowego i programowego niezbędnego do użytkowania podręcznika.

3. Do wniosku dołącza się:

- 1) przygotowany do publikacji egzemplarz poprawnego pod względem edytorskim opracowania podręcznika, zawierający materiał ilustracyjny wraz z projektem okładki, a w przypadku podręcznika w formie elektronicznej – egzemplarz poprawnego pod względem edytorskim opracowania podręcznika zamieszczony na

³⁾ Europejski System Opisu Kształcenia Językowego: uczenie się, nauczanie, ocenianie (Common European Framework of Reference for Languages: learning, teaching, assessment).

informatycznym nośniku danych, a także informację o miejscu publikacji podręcznika i sposobie dostępu - jeżeli podręcznik jest zamieszczony w Internecie;

- 2) oświadczenie wnioskodawcy, że nie narusza on praw osób trzecich, w szczególności praw autorskich;
- 3) dowód wniesienia opłaty, o której mowa w § 26.

4. W przypadku gdy wniosek dotyczy podręcznika przeznaczonego do kształcenia ogólnego lub podręcznika przeznaczonego do edukacji wczesnoszkolnej wydawanego w częściach, o których mowa w § 6 ust. 3, do wniosku dołącza się również koncepcję serii podręczników do danych zajęć edukacyjnych na danym etapie edukacyjnym albo do edukacji wczesnoszkolnej, zawierającą informację o planowanej liczbie części podręcznika w ramach serii wraz z rozkładem treści nauczania w pozostałych częściach podręcznika w ramach serii.

5. Wniosek o dopuszczenie do użytku szkolnego nowego wydania podręcznika wpisanego do wykazu podręczników dopuszczonych do użytku szkolnego, zmienionego w części stanowiącej nie więcej niż 20 % objętości, zawiera ponadto szczegółową informację o zakresie wprowadzonych zmian.

6. Wniosek, o którym mowa w ust. 5, nie może być złożony przed upływem 3 lat od dnia dopuszczenia podręcznika do użytku szkolnego, chyba że nastąpiły zmiany w podstawie programowej wychowania przedszkolnego, kształcenia ogólnego lub kształcenia w zawodach.

§ 13. 1. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania wskazuje rzeczoznawców właściwych do sporządzenia opinii, o których mowa w § 10, oraz informuje o tym wnioskodawcę.

2. W przypadku podręcznika w formie papierowej wnioskodawca przekazuje każdemu ze wskazanych rzeczoznawców przygotowany do publikacji egzemplarz poprawnego pod względem edytorskim opracowania podręcznika, zawierający materiał ilustracyjny wraz z projektem okładki.

3. W przypadku podręcznika w formie elektronicznej wnioskodawca przekazuje każdemu ze wskazanych rzeczoznawców przygotowany do publikacji egzemplarz poprawnego pod względem edytorskim opracowania podręcznika, zamieszczony na informatycznym nośniku danych, a jeżeli podręcznik jest zamieszczony w Internecie –

informuje każdego ze wskazanych rzeczoznawców o miejscu publikacji podręcznika i sposobie dostępu. Wnioskodawca przekazuje ponadto każdemu ze wskazanych rzeczoznawców wydruk podręcznika, z wyłączeniem dynamicznych elementów multimedialnych, których wydrukowanie nie jest możliwe.

4. W przypadku podręcznika przeznaczonego do kształcenia ogólnego lub podręcznika przeznaczonego do edukacji wczesnoszkolnej, wydawanego w częściach, o których mowa w § 6 ust. 3, wnioskodawca przekazuje ponadto każdemu z rzeczoznawców wskazanych do sporządzenia opinii merytoryczno-dydaktycznej, koncepcję serii podręczników, o której mowa w § 12 ust. 4, a w przypadku gdy część lub części składające się na serię podręczników zostały już dopuszczone do użytku szkolnego – egzemplarze poszczególnych części podręczników.

5. Rzeczoznawca sporządza opinię w terminie 30 dni od dnia, w którym otrzymał egzemplarz opracowania podręcznika, o którym mowa w ust. 2 lub 3.

§ 14. 1. Rzeczoznawca stwierdza w opinii, czy podręcznik spełnia warunki określone w § 6-9. Opinia rzeczoznawcy kończy się stwierdzeniem o pozytywnym albo negatywnym zaopiniowaniu podręcznika albo stwierdzeniem o pozytywnym zaopiniowaniu podręcznika pod warunkiem dokonania wskazanych przez rzeczoznawcę poprawek, z zastrzeżeniem § 15.

2. W przypadku gdy opinia rzeczoznawcy kończy się stwierdzeniem o negatywnym zaopiniowaniu podręcznika, rzeczoznawca wskazuje warunki, określone w § 6-9, których podręcznik nie spełnia, oraz uzasadnia swoją opinię. W przypadku gdy opinia kończy się stwierdzeniem o pozytywnym zaopiniowaniu podręcznika pod warunkiem dokonania wskazanych przez rzeczoznawcę poprawek, rzeczoznawca wskazuje wszystkie konieczne do wprowadzenia poprawki.

3. W przypadku gdy opinia rzeczoznawcy kończy się stwierdzeniem o pozytywnym zaopiniowaniu podręcznika pod warunkiem dokonania wskazanych przez rzeczoznawcę poprawek, rzeczoznawca, po przedstawieniu mu poprawionego egzemplarza podręcznika, sporządza opinię końcową, stwierdzającą dokonanie wskazanych przez niego poprawek.

4. W przypadku pozytywnej końcowej opinii merytoryczno-dydaktycznej, poprawione

fragmenty podręcznika podlegają ocenie pod względem poprawności językowej. Rzecznawca sporządza końcową opinię językową w tym zakresie na podstawie przedstawionego mu poprawionego pod względem merytoryczno-dydaktycznym egzemplarza podręcznika wraz z wykazem wprowadzonych poprawek.

5. Rzecznawca sporządza opinię końcową w terminie 14 dni od dnia, w którym otrzymał egzemplarz poprawionego opracowania podręcznika.

6. Opinię o podręczniku, w tym opinię końcową, rzecznawca przekazuje ministrowi właściwemu do spraw oświaty i wychowania oraz wnioskodawcy.

§ 15. 1. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania może zwrócić się do rzecznawcy właściwego ze względu na rodzaj podręcznika, o którym mowa w § 18 ust. 1, 3 i 5, o sporządzenie dodatkowej opinii, w szczególności gdy w stosunku do podręcznika wydano:

- 1) opinie dotyczące tego samego zakresu zakończone różniącymi się stwierdzeniami;
- 2) negatywną opinię - w przypadku gdy warunkiem dopuszczenia do użytku szkolnego jest uzyskanie jednej opinii w danym zakresie.

2. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania przekazuje rzecznawcy opinie, o których mowa w ust. 1 pkt 1 lub 2.

3. Dodatkowa opinia rzecznawcy kończy się stwierdzeniem o pozytywnym albo negatywnym zaopiniowaniu podręcznika. Dodatkową opinię rzecznawca sporządza w terminie 30 dni od dnia, w którym otrzymał podręcznik.

§ 16. 1. Rzecznawca nie może opiniować podręcznika, jeżeli:

- 1) jest autorem lub współautorem podręcznika, który jest przeznaczony dla tych samych zajęć edukacyjnych na tym samym etapie edukacyjnym;
- 2) jest małżonkiem, krewnym lub powinowatym wnioskodawcy;
- 3) pozostaje z wnioskodawcą w takim stosunku prawnym lub faktycznym, że może to budzić uzasadnione wątpliwości co do jego bezstronności.

2. Przed sporządzeniem opinii o podręczniku rzecznawca składa ministrowi właściwemu do spraw oświaty i wychowania oświadczenie, że nie zachodzą przesłanki, o których mowa w ust. 1.

§ 17. Wysokość wynagrodzenia rzecznawcy ustala minister właściwy do spraw

oświaty i wychowania, biorąc pod uwagę:

- 1) rodzaj opiniowanego podręcznika;
- 2) etap edukacyjny, dla którego jest przeznaczony podręcznik;
- 3) rodzaj i zakres opinii;
- 4) objętość opiniowanego podręcznika.

§ 18. 1. Opinie dotyczące podręczników przeznaczonych do kształcenia ogólnego i podręczników pomocniczych sporządzają rzeczoznawcy wpisani na prowadzoną przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania listę rzeczoznawców do spraw podręczników przeznaczonych do kształcenia ogólnego, w tym podręczników pomocniczych.

2. Na listę rzeczoznawców, o której mowa w ust. 1, mogą być wpisane osoby posiadające wykształcenie wyższe magisterskie, z zastrzeżeniem ust. 5, doświadczenie i osiągnięcia w pracy naukowej lub dydaktycznej, kompetencje w dziedzinie technologii informacyjno-komunikacyjnych oraz rekomendację stowarzyszenia naukowego, instytutu badawczego, jednostki naukowej Polskiej Akademii Nauk, Polskiej Akademii Umiejętności, szkoły wyższej, nauczycielskiego kolegium języków obcych lub komitetu głównego olimpiady przedmiotowej, z zastrzeżeniem ust. 6.

3. Opinie dotyczące podręczników przeznaczonych do kształcenia w zawodach sporządzają rzeczoznawcy wpisani na prowadzoną przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania listę rzeczoznawców do spraw podręczników przeznaczonych do kształcenia w zawodach.

4. Na listę rzeczoznawców, o której mowa w ust. 3, mogą być wpisane osoby posiadające wykształcenie wyższe magisterskie, z zastrzeżeniem ust. 5, doświadczenie i osiągnięcia w pracy naukowej, dydaktycznej lub w pracy w danym zawodzie, kompetencje w dziedzinie technologii informacyjno-komunikacyjnych oraz rekomendację szkoły wyższej, jednostki naukowej, stowarzyszenia zawodowego, samorządu gospodarczego, innych organizacji gospodarczych, kuratora oświaty, ministra właściwego w zakresie zawodu lub ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, z zastrzeżeniem ust. 6.

5. Rzeczoznawca do spraw podręczników przeznaczonych do kształcenia specjalnego posiada wykształcenie wyższe magisterskie w zakresie specjalności

odpowiedniej dla danej niepełnosprawności lub kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela w szkole specjalnej.

6. Na listę rzeczoznawców nie może być wpisana osoba, która:

- 1) była ukarana karą dyscyplinarną;
- 2) była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo albo umyślne przestępstwo skarbowe.

7. Listy rzeczoznawców są podawane do publicznej wiadomości na stronie internetowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania.

§ 19. 1. Osoba ubiegająca się o wpis na listę rzeczoznawców składa do ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania wnioski o wpis na odpowiednią listę rzeczoznawców.

2. Do wniosku należy dołączyć:

- 1) kopie dokumentów poświadczających posiadane wykształcenie;
- 2) rekomendację, o której mowa w § 18 ust. 2 i 4;
- 3) informację o posiadanym doświadczeniu i osiągnięciach w pracy naukowej, dydaktycznej lub w pracy w danym zawodzie oraz kompetencjach w dziedzinie technologii informacyjno-komunikacyjnych, o których mowa w § 18 ust. 2 i 4;
- 4) oświadczenie rzeczoznawcy, że nie był ukarany karą dyscyplinarną;
- 5) oświadczenie rzeczoznawcy, że nie był skazany prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo albo umyślne przestępstwo skarbowe.

§ 20. 1. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania skreśla rzeczoznawcę z listy rzeczoznawców:

- 1) na wniosek rzeczoznawcy;
- 2) w przypadku ukarania rzeczoznawcy karą dyscyplinarną albo skazania rzeczoznawcy prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo albo umyślne przestępstwo skarbowe.

2. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania może skreślić rzeczoznawcę z listy rzeczoznawców, jeżeli:

- 1) rzeczoznawca dwukrotnie, bez uzasadnienia, odmówił sporządzenia opinii;
- 2) rzeczoznawca dwukrotnie, bez uzasadnienia, przekroczył termin wyznaczony na

sporządzenie opinii;

- 3) opinia sporządzona przez rzeczoznawcę jest niezgodna z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu.

§ 21. 1. Podręczniki dopuszczone do użytku szkolnego są wpisywane do wykazu:

- 1) podręczników przeznaczonych do kształcenia ogólnego;
- 2) podręczników przeznaczonych do kształcenia w zawodach;
- 3) podręczników przeznaczonych do kształcenia ogólnego dla mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym;
- 4) podręczników przeznaczonych do kształcenia specjalnego;
- 5) podręczników pomocniczych przeznaczonych do kształcenia specjalnego.

2. Dla podręczników dopuszczonych do użytku szkolnego uwzględniających dotychczasową podstawę programową kształcenia ogólnego, sporządza się odrębne wykazy, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 3-5.

3. Dla podręczników dopuszczonych do użytku szkolnego uwzględniających dotychczasowe podstawy programowe kształcenia w poszczególnych zawodach sporządza się odrębny wykaz, o którym mowa w ust. 1 pkt 2.

4. Wykazy są podawane do publicznej wiadomości na stronie internetowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania.

§ 22. Wydawca podręcznika dopuszczonego do użytku szkolnego zamieszcza w podręczniku adnotację o dopuszczeniu podręcznika do użytku szkolnego. Adnotacja zawiera informację o roku dopuszczenia podręcznika do użytku szkolnego, imiona i nazwiska rzeczoznawców, którzy wydali pozytywne opinie o podręczniku, etap edukacyjny, typ szkoły oraz rodzaj zajęć edukacyjnych (w tym zakres kształcenia podstawowy lub rozszerzony), nazwę zawodu lub zawodów, dla których podręcznik jest przeznaczony, z uwzględnieniem nazwy lub nazw kwalifikacji, a w przypadku:

- 1) podręczników, o których mowa w § 7 ust. 1 pkt 3 – także nazwy części kwalifikacji;
- 2) podręczników przeznaczonych do nauczania języka obcego nowożytnego – także poziom zaawansowania w skali Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.

§ 23. Dopuszczenie do użytku szkolnego podręcznika dotyczy danego wydania oraz kolejnych niezmiennych wydań, z zastrzeżeniem § 24.

§ 24. Podręczniki dopuszczone do użytku szkolnego przeznaczone do kształcenia w zawodach powinny być aktualizowane w kolejnych wydaniach, jeżeli aktualizacja jest konieczna ze względu na postęp techniczno-technologiczny.

§ 25. 1. Wnioskodawca przekazuje ministrowi właściwemu do spraw oświaty i wychowania jeden egzemplarz podręcznika niezwłocznie po jego wydaniu.

2. Podmiot posiadający tytuł prawny do podręcznika informuje ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania o wyczerpaniu nakładu podręcznika, w przypadku gdy nie przewiduje się wznowienia wydania.

§ 26. 1. Wnioskodawca ubiegający się o dopuszczenie podręcznika do użytku szkolnego wnosi opłatę w wysokości 4 800 zł, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. W przypadku:

- 1) podręcznika przeznaczonego do nauczania języka obcego, niezawierającego tekstów w języku polskim - wysokość opłaty wynosi 3 600 zł;
- 2) podręcznika stanowiącego tłumaczenie na język obcy podręcznika wpisanego do wykazu podręczników dopuszczonych do użytku szkolnego - wysokość opłaty wynosi 1 600 zł;
- 3) nowego wydania podręcznika dopuszczonego do użytku szkolnego, zmienionego w części stanowiącej nie więcej niż 20 % objętości - wysokość opłaty wynosi 3 000 zł;
- 4) formy elektronicznej podręcznika, który uprzednio został dopuszczony do użytku szkolnego w formie papierowej - wysokość opłaty wynosi 3 000 zł.

3. Opłaty, o których mowa w ust. 1 i 2, wnosi się na rachunek bankowy wskazany przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania.

§ 27. W szkole mogą być stosowane podręczniki niewpisane do wykazu podręczników przeznaczonych do kształcenia w zawodach, o którym mowa w § 21 ust. 1 pkt 2, jeżeli w wykazie brak jest podręcznika do nauczania danego zawodu.

§ 28. W przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych lub w innych formach wychowania przedszkolnego mogą być stosowane programy wychowania przedszkolnego dopuszczone do użytku w danym przedszkolu, oddziale przedszkolnym lub w innej formie wychowania przedszkolnego na podstawie dotychczasowych przepisów.

§ 29. W szkołach mogą być stosowane programy nauczania ogólnego dopuszczone do użytku w danej szkole na podstawie dotychczasowych przepisów.

§ 30. 1. Poczynając od roku szkolnego 2012/2013, programy nauczania dla zawodów, o których mowa w § 5, stosuje się w klasach pierwszych zasadniczych szkół zawodowych dla młodzieży, techników dla młodzieży oraz szkół policealnych.

2. W pozostałych klasach szkół, o których mowa w ust. 1, do zakończenia danego etapu edukacyjnego, oraz w zasadniczych szkołach zawodowych dla dorosłych, techników dla dorosłych oraz techników uzupełniających, do czasu zakończenia kształcenia w tych szkołach, stosuje się programy nauczania dla zawodów uwzględniające dotychczasowe podstawy programowe kształcenia w poszczególnych zawodach, dopuszczone do użytku w danej szkole na podstawie dotychczasowych przepisów.

3. Programy nauczania dla zawodów, o których mowa w ust. 2, mogą być dopuszczane do użytku w danej szkole do roku szkolnego 2014/2015 włącznie, na podstawie dotychczasowych przepisów.

§ 31. 1. W liceach profilowanych, do czasu zakończenia kształcenia w tych liceach, stosuje się programy nauczania dla profili kształcenia ogólnozawodowego dopuszczone do użytku w danym liceum na podstawie dotychczasowych przepisów.

2. Programy nauczania dla profili kształcenia ogólnozawodowego mogą być dopuszczane do użytku w danym liceum do roku szkolnego 2013/2014 włącznie, na podstawie dotychczasowych przepisów.

§ 32. 1. Podręczniki dopuszczone do użytku szkolnego na podstawie

dotychczasowych przepisów podlegają z urzędu wpisowi do odpowiednich wykazów, o których mowa w § 21.

2. Wykaz podręczników przeznaczonych do kształcenia w zawodach uwzględniających dotychczasowe podstawy programowe kształcenia w poszczególnych zawodach, o którym mowa w § 21 ust. 3, stosuje się do roku szkolnego 2014/2015 włącznie.

§ 33. Do wniosków o dopuszczenie do użytku szkolnego podręczników, złożonych i nierozpatrzonej przed dniem wejścia w życie rozporządzenia, stosuje się dotychczasowe przepisy.

§ 34. 1. Wnioski o dopuszczenie do użytku szkolnego podręczników uwzględniających dotychczasową podstawę programową kształcenia ogólnego można składać w terminie do dnia 31 grudnia 2012 r.

2. W przypadku podręczników, o których mowa w ust. 1, wydawanych w częściach, o których mowa w § 6 ust. 3, wniosek o dopuszczenie do użytku szkolnego co najmniej jednej części podręcznika należy złożyć w terminie, o którym mowa w ust. 1.

§ 35. Do roku szkolnego 2014/2015 włącznie w zasadniczych szkołach zawodowych dla młodzieży, technikach dla młodzieży i szkołach policealnych, w klasach, w których stosuje się podstawę programową kształcenia w zawodach, określoną w rozporządzeniu, o którym mowa w § 5 ust. 1 pkt 1, mogą być stosowane podręczniki przeznaczone do kształcenia w zawodach wpisane do wykazu podręczników przeznaczonych do kształcenia w zawodach uwzględniających dotychczasowe podstawy programowe kształcenia w poszczególnych zawodach, o którym mowa w § 21 ust. 3.

§ 36. W liceach profilowanych, do czasu zakończenia kształcenia w tych liceach:

- 1) stosuje się podręczniki przeznaczone do kształcenia w profilach kształcenia ogólnozawodowego dopuszczone do użytku szkolnego i wpisane do wykazu podręczników przeznaczonych do kształcenia w profilach kształcenia

ogólnozawodowego na podstawie dotychczasowych przepisów;

- 2) mogą być stosowane podręczniki przeznaczone do kształcenia w profilach kształcenia ogólnozawodowego niewpisane do wykazu, o którym mowa w pkt 1, jeżeli w wykazie brak jest podręczników do kształcenia w danym profilu kształcenia ogólnozawodowego.

§ 37. 1. Rzecznawcy wpisani na listy rzeczoznawców na podstawie dotychczasowych przepisów podlegają z urzędu wpisowi na odpowiednie listy, o których mowa w § 18 ust. 1 i 3, z wyjątkiem rzeczoznawców w zakresie podręczników przeznaczonych do kształcenia w profilach kształcenia ogólnozawodowego.

2. Do wniosków o wpisanie na listę rzeczoznawców do spraw podręczników, złożonych i nierozpatrzonych przed dniem wejścia w życie rozporządzenia, stosuje się dotychczasowe przepisy.

§ 38. Traci moc rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 8 czerwca 2009 r. w sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników (Dz. U. Nr 89, poz. 730).

§ 39. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem § 5 i § 7, które wchodzi w życie z dniem 1 września 2012 r.

MINISTER
EDUKACJI NARODOWEJ

Krzysztof Szumilas
Krzysztof Szumilas

Uzasadnienie

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 22a ust. 8 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.).

Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 8 czerwca 2009 r. w sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników (Dz. U. Nr 89, poz. 730). Z uwagi na fakt, że nowelizacja ww. rozporządzenia byłaby bardzo szeroka (projektowane zmiany dotyczą znacznej części jego przepisów) został opracowany projekt nowego rozporządzenia.

Zmiany wprowadzone w niniejszym rozporządzeniu, w stosunku do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 8 czerwca 2009 r. w sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników, dotyczą:

- 1) dostosowania dotychczasowych przepisów rozporządzenia odnoszących się do programów nauczania dla zawodu i podręczników dla zawodu do zmian wprowadzonych ustawą z dnia 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 205, poz. 1206);
- 2) doprecyzowania przepisów określających tryb i warunki dopuszczania do użytku szkolnego podręczników zawierających wybrane treści nauczania (tj. podręczników wydawanych w częściach składających się na serię podręczników)
- 3) odstąpienia od dopuszczania dodatkowych materiałów przeznaczonych dla ucznia dołączanych do podręczników, tj. zeszytów ćwiczeń, kart pracy, itp.;

- 4) określenia trybu i warunków dopuszczania do użytku szkolnego podręczników przeznaczonych do nauczania przedmiotów uzupełniających: *przyroda* oraz *historia i społeczeństwo* na IV etapie edukacyjnym;
- 5) doprecyzowania wymagań dotyczących dopuszczania do użytku szkolnego podręczników w formie elektronicznej;
- 6) ograniczenia możliwości składania wniosku o dopuszczenie do użytku szkolnego kolejnych wydań podręcznika zmienionych w części stanowiącej nie więcej niż 20% (nie wcześniej niż po upływie 3 lat od dnia dopuszczenia podręcznika do użytku szkolnego);
- 7) wprowadzenia dodatkowej, końcowej opinii językowej, w przypadku gdy opinia merytoryczno-dydaktyczna kończy się stwierdzeniem o pozytywnym zaopiniowaniu podręcznika pod warunkiem dokonania wskazanych przez rzeczoznawcę poprawek;
- 8) rezygnacji z dopuszczania do użytku szkolnego podręczników wspomagających edukację (tzw. podręczników pomocniczych) przeznaczonych do kształcenia ogólnego dla mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym (zeszytów ćwiczeń, słowników tematycznych);
- 9) wprowadzenia możliwości dopuszczania z urzędu do użytku szkolnego podręczników przeznaczonych do kształcenia ogólnego dla mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym, opracowanych na zlecenie ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania;
- 10) wprowadzenie wymogu posiadania przez rzeczoznawców kompetencji w dziedzinie technologii informacyjno-komunikacyjnych.

Niniejsze rozporządzenie określa:

I. Warunki i tryb dopuszczania do użytku w danej szkole przez dyrektora szkoły programów wychowania przedszkolnego, programów nauczania ogólnego, programów nauczania dla zawodu (§ 2 – 5 rozporządzenia)

Przepisy określające warunki i tryb dopuszczania do użytku w danej szkole przez dyrektora szkoły programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania ogólnego nie ulegają zmianie w stosunku do przepisów rozporządzenia

Ministra Edukacji Narodowej z dnia 8 czerwca 2009 r. w sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników.

Wprowadzone w rozporządzeniu zmiany dotyczące dopuszczania do użytku w danej szkole programów nauczania dla zawodu mają na celu dostosowanie przepisów rozporządzenia do zmian wprowadzonych ustawą z dnia 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw, dotyczących w szczególności wyodrębnienia kwalifikacji w zawodach oraz wprowadzenia nowej podstawy programowej kształcenia w zawodach. Zgodnie z nową definicją podstawy programowej kształcenia w zawodach, zawartą w art. 3 pkt 13a ustawy o systemie oświaty, w brzmieniu nadanym ustawą nowelizującą z dnia 19 sierpnia 2011 r., ww. podstawa programowa stanowi obowiązkowe zestawy celów kształcenia i treści nauczania opisanych w formie oczekiwanych efektów kształcenia: wiedzy, umiejętności zawodowych oraz kompetencji personalnych i społecznych, niezbędnych dla zawodów lub kwalifikacji wyodrębnionych w zawodach, uwzględniane w programach nauczania i umożliwiające ustalenie kryteriów ocen szkolnych i wymagań egzaminacyjnych oraz warunki realizacji kształcenia w zawodach, w tym zalecane wyposażenie w pomoce dydaktyczne i sprzęt oraz minimalna liczba godzin kształcenia zawodowego.

Nowa podstawa programowa kształcenia w zawodach będzie stosowana w klasach I szkół prowadzących kształcenie zawodowe począwszy od roku szkolnego 2012/2013.

W związku z powyższym konieczne jest zdefiniowanie na nowo programu nauczania dla zawodu. Zgodnie z nową regulacją, do użytku w danej szkole może być dopuszczony program nauczania dla zawodu, jeżeli:

- stanowi zbiór celów kształcenia i treści nauczania opisanych w podstawie programowej kształcenia w zawodach w formie oczekiwanych efektów kształcenia właściwych dla zawodu, w którym kształci szkoła,
- uwzględnia wyodrębnienie kwalifikacji w zawodzie zgodnie z klasyfikacją zawodów szkolnictwa zawodowego oraz
- jest poprawny pod względem merytorycznym i dydaktycznym.

Tak więc, program nauczania dla zawodu powinien uwzględniać oczekiwane efekty właściwe dla kształcenia w tym zawodzie określone w podstawie programowej kształcenia w zawodach tzn.: efekty kształcenia wspólne dla wszystkich zawodów, efekty kształcenia wspólne dla zawodów w ramach obszaru zawodowego stanowiące podbudowę do kształcenia w tym zawodzie lub grupie zawodów oraz efekty kształcenia właściwe dla kwalifikacji wyodrębnionych w tym zawodzie.

Ponadto program nauczania dla zawodu powinien zawierać, programy nauczania poszczególnych obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego ustalonych przez dyrektora szkoły w szkolnym planie nauczania: przedmiotów, modułów lub innych układów treści. Natomiast programy te powinny obejmować:

- uszczegółowione efekty kształcenia, które powinny być osiągnięte przez ucznia w procesie kształcenia oraz propozycje kryteriów oceny i metod sprawdzania tych osiągnięć,
- opis sposobu osiągnięcia uszczegółowionych efektów kształcenia, z uwzględnieniem możliwości indywidualizacji pracy w zależności od potrzeb i możliwości uczniów oraz
- opis warunków, w jakich program będzie realizowany, z uwzględnieniem warunków realizacji kształcenia w danym zawodzie, ustalonych w podstawie programowej kształcenia w zawodach.

W nowej podstawie programowej kształcenia w zawodach są opisane oczekiwane efekty kształcenia, na które składają się: wiedza, umiejętności zawodowe oraz kompetencje personalne i społeczne, niezbędne dla poszczególnych zawodów lub kwalifikacji wyodrębnionych w zawodach. Osiągnięcie oczekiwanych efektów kształcenia po zakończeniu nauczania w zakresie kwalifikacji lub nauczania w zakresie zawodu przez osobę uczącą się jest uzależnione od nabycia w toku nauki wielu prostszych, poprzedzających zdobycie umiejętności końcowych, umiejętności intelektualnych i praktycznych, które można określić jako efekty uszczegółowione. Osiągnięcie oczekiwanych efektów końcowych niezbędnych dla poszczególnych zawodów lub kwalifikacji wyodrębnionych w zawodach sprawdza się na egzaminie potwierdzającym kwalifikacje w zawodach. Osiągnięcie uszczegółowionych efektów kształcenia, stanowiących składowe oczekiwanych efektów końcowych, sprawdza

nauczyciel, zgodnie z wymaganiami określonymi w wewnątrzszkolnym systemie oceniania.

Niniejsze rozporządzenie nie zawiera przepisów dotyczących obowiązku zamieszczania w programie nauczania dla zawodu propozycji planu lub planów nauczania, opracowanych na podstawie odpowiednich ramowych planów nauczania, określonych w przepisach aktualnie obowiązującego rozporządzenia w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych. Zgodnie bowiem z przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych (Dz. U. poz. 204), które wejdzie w życie z dniem 1 września 2012 r., dyrektor szkoły prowadzącej kształcenie zawodowe, opracowując szkolny plan nauczania, m. in. będzie ustalał obowiązkowe zajęcia edukacyjne z zakresu kształcenia zawodowego oraz tygodniowy (semestralny) wymiar godzin na ich realizację, w tym, jak precyzuje § 5 ust. 1 pkt 2 niniejszego rozporządzenia, liczbę przedmiotów, modułów lub innych układów treści.

Opracowane w szkole, w oparciu o nową podstawę programową kształcenia w zawodach, programy nauczania dla zawodów będą mogły przybierać, tak jak dotychczas, układ treści o strukturze przedmiotowej, zachowującej podział na kształcenie teoretyczne i praktyczne lub modułowej, w której wyodrębnione są moduły i wchodzące w ich skład jednostki modułowe integrujące teorię i praktykę z różnych dziedzin wiedzy i działów techniki.

II. Warunki, jakie muszą spełniać podręczniki dopuszczane do użytku szkolnego oraz warunki i tryb dopuszczania do użytku szkolnego podręczników (§ 6 – 27 rozporządzenia)

Nie wprowadza się zasadniczych zmian w procedurze dopuszczania do użytku szkolnego podręczników przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, w stosunku do przepisów rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 8 czerwca 2009 r. w sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników.

W rozporządzeniu wprowadza się:

1. Zmianę przepisów, które regulują warunki, jakie powinien spełniać podręcznik przeznaczony do kształcenia ogólnego i podręcznik przeznaczony do edukacji wczesnoszkolnej, poprzez doprecyzowanie przepisów określających tryb i warunki dopuszczania do użytku szkolnego podręczników zawierających wybrane treści nauczania (tj. podręczników wydawanych w częściach składających się na serię podręczników) (§ 6).

Zgodnie z proponowanymi zmianami, podręcznik do kształcenia ogólnego powinien zawierać usystematyzowaną prezentację wszystkich treści nauczania z zakresu danych zajęć edukacyjnych na danym etapie edukacyjnym, ujętych w podstawie programowej kształcenia ogólnego. Natomiast podręcznik do edukacji wczesnoszkolnej powinien zawierać usystematyzowaną prezentację wszystkich treści nauczania z zakresu czterech obszarów edukacji wczesnoszkolnej tj. edukacji polonistycznej, społecznej, przyrodniczej i matematycznej. Uwzględnienie w podręczniku do edukacji wczesnoszkolnej treści nauczania z pozostałych obszarów edukacji wczesnoszkolnej (np. edukacji muzycznej, plastycznej, zajęć technicznych czy komputerowych) jest fakultatywne.

Rozporządzenie, tak jak dotychczas dopuszcza możliwość wydawania podręczników do kształcenia ogólnego i podręczników do edukacji wczesnoszkolnej w częściach składających się na serię podręczników przeznaczonych do danych zajęć edukacyjnych albo do edukacji wczesnoszkolnej. Zgodnie bowiem z § 6 ust. 3 i 4 rozporządzenia, jeżeli wydanie w częściach podręcznika do kształcenia ogólnego i podręcznika do edukacji wczesnoszkolnej jest uzasadnione ze względu na funkcjonalność użytkowania podręcznika, tj. w zależności od zakresu treści nauczania z danych zajęć edukacyjnych na danym etapie edukacyjnym lub zakresu treści nauczania z edukacji wczesnoszkolnej, podręcznik może być wydany w częściach składających się na serię podręczników. Każda część podręcznika powinna zawierać usystematyzowaną prezentację wybranych treści nauczania z zakresu danych zajęć edukacyjnych lub edukacji wczesnoszkolnej.

Jednocześnie należy zwrócić uwagę, że w niniejszym rozporządzeniu zastępuje się dotychczasowe określenie „koncepcja podręcznika albo podręczników obejmujących pozostałe treści nauczania” określeniem „koncepcja serii” (§ 10 ust. 10 i § 12 ust. 4) w odniesieniu do podręczników, które są wydawane w częściach. W przypadku podręcznika wydawanego w częściach wnioskodawca ubiegający się o

dopuszczenie do użytku szkolnego poszczególnych części podręcznika obowiązany jest przedłożyć wraz z wnioskiem koncepcję serii, w szczególności informację o planowanej liczbie podręczników wraz z rozkładem treści nauczania w pozostałych częściach podręcznika w ramach serii. Obowiązkiem rzeczoznawcy, który opiniuje daną część podręcznika pod względem merytoryczno-dydaktycznym, jest również ocena koncepcji serii, w szczególności rozkładu i uwzględnienia treści nauczania w pozostałych częściach podręcznika w ramach serii, o czym stanowi przepis § 10 ust. 10 rozporządzenia.

Przedmiotowe rozporządzenie nie przewiduje możliwości dopuszczania dodatkowych materiałów przeznaczonych dla ucznia dołączanych do podręczników, a więc zeszytów ćwiczeń, kart pracy i innych tego typu materiałów pomocniczych przeznaczonych dla ucznia. Zgodnie z dotychczasowymi przepisami rozporządzenia, każdy podręcznik do kształcenia ogólnego mógł zawierać materiały pomocnicze przeznaczone dla ucznia, w szczególności karty pracy, zeszyty ćwiczeń i materiały multimedialne. Podstawową pomocą dydaktyczną jest dla ucznia podręcznik, który uwzględnia wszystkie treści nauczania określone w podstawie programowej, natomiast dodatkowe materiały pomocnicze przeznaczone do pracy z uczniem nauczyciel może wybierać swobodnie, kształtując tym samym proces nauczania dostosowany do potrzeb i możliwości konkretnych uczniów. Z tego względu w niniejszym rozporządzeniu odstąpiono od dopuszczania do użytku szkolnego materiałów pomocniczych, które służą uzupełnieniu podręcznika i nie stanowią jego integralnej części.

2. Zmianę w zakresie wymagań stawianych podręcznikowi przeznaczonemu do kształcenia w zawodzie (§ 7).

Zgodnie z nowymi przepisami rozporządzenia, podręcznik przeznaczony do kształcenia w zawodzie powinien zawierać usystematyzowaną prezentację treści nauczania w trzech możliwych wariantach, w zależności od przyjętej koncepcji. Zatem, podręcznik do kształcenia w zawodach:

a) może zawierać treści nauczania w zakresie całego zawodu, z uwzględnieniem wszystkich efektów kształcenia właściwych dla tego zawodu, tj.: efektów kształcenia wspólnych dla wszystkich zawodów, efektów kształcenia

wspólnych dla zawodów w ramach obszaru kształcenia stanowiących podbudowę do kształcenia w tym zawodzie oraz efektów kształcenia właściwych dla kwalifikacji wyodrębnionych w tym zawodzie, opisanych w podstawie programowej kształcenia w zawodach,

b) może zawierać treści nauczania w zakresie danej kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie, z uwzględnieniem efektów kształcenia właściwych dla tej kwalifikacji, efektów kształcenia wspólnych dla zawodów w ramach obszaru kształcenia, stanowiących podbudowę do kształcenia w zawodzie, w którym wyodrębniono tę kwalifikację oraz efektów kształcenia wspólnych dla wszystkich zawodów, opisanych w podstawie programowej kształcenia w zawodach oraz efektów kształcenia wspólnych dla wszystkich zawodów lub

c) może zawierać treści nauczania w zakresie jednej z części danej kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie, z uwzględnieniem zestawu efektów kształcenia właściwych dla tej części kwalifikacji, opisanych w podstawie programowej kształcenia w zawodach.

Oznacza to, że autorzy będą mogli opracowywać podręczniki dla całego zawodu lub dla danej kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie (zawodach) lub dla części kwalifikacji.

Ponadto, w § 7 ust. 2 rozporządzenia podkreślono, że podręcznik przeznaczony do kształcenia w zawodzie powinien zawierać również zakres materiału rzeczowego i materiału ilustracyjnego w zależności od zakresu tego podręcznika.

W przypadku podręcznika przeznaczonego do kształcenia w zawodzie, opracowanego dla całego zawodu lub dla danej kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie, zakres tych materiałów powinien uwzględniać minimalną liczbę godzin kształcenia zawodowego określoną w podstawie programowej kształcenia w zawodach. Natomiast w przypadku podręcznika przeznaczonego do kształcenia w zawodzie, opracowanego dla jednej z części danej kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie, zakres tych materiałów powinien uwzględniać minimalną liczbę godzin stanowiącą iloraz liczby godzin kształcenia zawodowego przewidzianej dla tej kwalifikacji w podstawie programowej kształcenia w zawodach i liczby części wyodrębnionych w ramach tej kwalifikacji.

3. Doprecyzowanie wymagań dotyczących dopuszczania do użytku szkolnego podręczników w formie elektronicznej (§ 9 i w § 12).

Dotychczasowa praktyka dopuszczania do użytku szkolnego podręczników w formie elektronicznej wykazała, że wymagania te są mało precyzyjne. Należy pamiętać, że z podręcznika w formie elektronicznej powinni móc korzystać uczniowie o zróżnicowanych umiejętnościach w zakresie posługiwania się technologią informacyjną. Stąd też konieczne jest, aby podręcznik w formie elektronicznej zawierał opis sposobu jego uruchomienia albo opis sposobu instalacji i uruchomienia (w zależności od zastosowanych rozwiązań technicznych umożliwiających korzystanie z podręcznika - jeden podręcznik może wymagać tylko uruchomienia, a inny może wymagać zainstalowania przed uruchomieniem), tak aby nawet „mniej wprawiony” użytkownik potrafił z niego skorzystać (§ 9 ust. 2 pkt 1). Z tych samych względów istotne jest, aby w podręczniku znalazł się system pomocy zawierający opis użytkowania podręcznika (§ 9 ust. 2 pkt 2).

Podręcznik w formie elektronicznej powinien ponadto zawierać mechanizmy nawigacji i wyszukiwania, przy czym w rozporządzeniu zwraca się szczególną uwagę na elementy pozwalające na sprawne posługiwanie się podręcznikiem, czyli spis treści i skorowidz w postaci hiperłączy, tak aby korzystanie z podręcznika było proste i wygodne (§ 9 ust. 2 pkt 3). Ważną cechą podręcznika w formie elektronicznej jest również możliwość drukowania jego treści (w zależności od potrzeb użytkownika, fragmentów strony, poszczególnych stron i całego podręcznika), z wyłączeniem dynamicznych elementów multimedialnych, których wydrukowanie nie jest możliwe – elementy ruchome i animowane, interaktywne, filmy itp. (§ 9 ust. 2 pkt 4).

W § 12 w ust. 2 pkt 4 wprowadza się regulację, zgodnie z którą osoba składająca wniosek o dopuszczenie do użytku szkolnego podręcznika w formie elektronicznej, we wniosku powinna także opisać środowisko sprzętowe i programowe niezbędne do użytkowania podręcznika. Opis środowiska sprzętowego i programowego powinien zawierać podstawowe informacje dotyczące danych technicznych urządzenia oraz oprogramowania niezbędnego do użytkowania podręcznika, przy czym zakres tych danych powinien być uzależniony od rodzaju urządzenia, tak aby przyszły użytkownik był w stanie określić, czy będzie miał możliwość użytkowania takiego podręcznika.

Podręcznik w formie elektronicznej może być zamieszczony zarówno na informatycznym nośniku danych, jak też w Internecie. Do wniosku należy dołączyć podręcznik w formie elektronicznej zamieszczony na informatycznym nośniku danych w celu jego dołączenia do dokumentacji postępowania. W przypadku zamieszczenia podręcznika w Internecie, wnioskodawca obowiązany jest ponadto dołączyć do wniosku informację o miejscu publikacji podręcznika (adres strony www, na której znajduje się podręcznik) oraz o sposobie dostępu do niego (jeżeli np. dostęp jest chroniony hasłem).

4. Dookreślenie wymagań jakie powinien spełniać podręcznik przekazywany do opinii rzeczoznawcom (**§ 6 i § 12**).

W § 6 ust. 8 pkt 7 rozporządzenia określone zostały wymagania dotyczące przejrzystości szaty graficznej podręcznika. Rzeczoznawcy opiniujący podręczniki niejednokrotnie zwracali w swoich opiniach uwagę na zbyt duże nagromadzenie i nieprawidłowe rozmieszczenie grafiki, nieczytelność rysunków czy tabel, niewłaściwy dobór wielkości i kroju czcionki. W związku z powyższym, w rozporządzeniu do dotychczasowego katalogu warunków, jakie musi spełnić podręcznik dopuszczany do użytku szkolnego dodano wymóg dotyczący przejrzystości szaty graficznej (przyjazna grafika, dobór kolorów, rozmieszczenie rysunków, zdjęć itp.), która będzie dostosowana do percepcji odbiorcy i zawartości treściowej podręcznika.

Ponadto rzeczoznawcy, opiniujący podręczniki, podnosili, iż zdarza się, że przekazywane do opinii podręczniki nie przeszły korekty edytorskiej. Rolą rzeczoznawcy jest sporządzenie opinii o podręczniku, a nie opracowanie edytorskie podręcznika, które powinno być dokonane przed złożeniem wniosku o dopuszczenie podręcznika do użytku szkolnego i przekazaniem egzemplarza rzeczoznawcy. Dlatego też w § 12 ust. 3 w pkt 1 rozporządzenia doprecyzowano, iż podręcznik dołączony do wniosku o jego dopuszczenie jest opracowaniem przygotowanym do publikacji i poprawnym pod względem edytorskim.

W przypadku podręcznika w formie elektronicznej, wnioskodawca przekazuje każdemu ze wskazanych rzeczoznawców przygotowany do publikacji poprawny pod względem edytorskim egzemplarz opracowania podręcznika zamieszczony na informatycznym nośniku danych albo informuje każdego ze wskazanych

rzecznawców o miejscu publikacji podręcznika w Internecie wraz ze sposobem dostępu do niego.

Jednocześnie przepisy rozporządzenia zobowiązują wnioskodawcę do przekazania rzeczoznawcom również wydruku podręcznika, z wyłączeniem tych elementów, których wydrukowanie nie jest możliwe, w celu ułatwienia pracy rzeczoznawcom (nanoszenia ewentualnych uwag, poprawek bezpośrednio na wydrukowany tekst).

5. Określenie trybu i warunków dopuszczania do użytku szkolnego podręczników przeznaczonych do nauczania przedmiotów uzupełniających przyroda oraz historia i społeczeństwo na IV etapie edukacyjnym (§ 6 i § 10).

W § 6 w ust. 5 określone zostały warunki jakie powinien spełnić podręcznik przeznaczony do nauczania przedmiotów uzupełniających *historia i społeczeństwo* oraz *przyroda* na IV etapie edukacyjnym.

W roku szkolnym 2012/2013 do klas I szkół ponadgimnazjalnych wejdzie nowa podstawa programowa kształcenia ogólnego, a wśród nauczanych przedmiotów pojawią się także przedmioty uzupełniające: *przyroda* oraz *historia i społeczeństwo*. Na podstawie programową przedmiotu uzupełniającego *przyroda* na IV etapie edukacyjnym składają się zakresy przedmiotów: biologia, chemia, geografia i fizyka, a przedmiotu uzupełniającego *historia i społeczeństwo* - historia oraz wiedza o społeczeństwie i wiedza o kulturze. Zgodnie z zalecanymi warunkami realizowania treści podstawy programowej w ramach tych przedmiotów uzupełniających muszą być realizowane co najmniej cztery wątki (tematyczne lub epokowe – w przypadku historii, tematyczne lub przedmiotowe w przypadku przyrody). Z tego względu proponuje się, żeby podręcznik do nauczania przedmiotów uzupełniających zawierał co najmniej 4 wątki. W przypadku podręcznika do *przyrody* jego treści mogą się odnosić do jednego przedmiotu (wątek przedmiotowy) albo do wszystkich przedmiotów (wątek tematyczny). W przypadku podręcznika do *historii i społeczeństwa*, proponuje się, aby każdy podręcznik przeznaczony do nauczania tego przedmiotu obejmował wątek tematyczny „Ojczysty Panteon i ojczyste spory”. Wątek ten zaleca się bowiem do realizacji wszystkim nauczycielom tego przedmiotu.

W § 10 określono warunki dopuszczenia do użytku szkolnego podręczników, przy czym w kolejnych jednostkach redakcyjnych wydzielono treści dotyczące podręczników do nauczania przedmiotów przyroda oraz historia i społeczeństwo z rozbiem na II i IV etap edukacyjny. Z uwagi na inny charakter obu przedmiotów nauczanych na II i IV etapie edukacyjnym proponuje się oddzielne określenie warunków dopuszczenia do użytku szkolnego podręczników.

W przypadku podręczników przeznaczonych do nauczania przedmiotów uzupełniających przyroda oraz historia i społeczeństwo na IV etapie edukacyjnym liczba sporządzanych opinii merytoryczno-dydaktycznych będzie uzależniona od zakresu treści ujętych w każdym z tych podręczników. Dlatego w § 10 ust. 3 rozporządzenia liczbę rzeczoznawców wskazanych do opiniowania pod względem merytoryczno-dydaktycznym podręcznika do przedmiotu uzupełniającego przyroda na IV etapie edukacyjnym uzależnia się od tego, jakie treści podstawy programowej odnoszących się do poszczególnych przedmiotów zostaną w podręczniku uwzględnione (biologia, chemia, geografia i fizyka). Natomiast w przypadku podręcznika do przedmiotu uzupełniającego historia i społeczeństwo, którego celem jest poszerzenie wiedzy ucznia z zakresu historii z elementami wiedzy o społeczeństwie i wiedzy o kulturze, w § 10 ust. 5 rozporządzenia proponuje się każdorazowo 4 rzeczoznawców do sporządzenia opinii merytoryczno-dydaktycznych, w tym: dwóch opinii z zakresu historii i po jednej opinii z zakresu wiedzy o społeczeństwie i wiedzy o kulturze.

6. Ograniczenie możliwości składania wniosku o dopuszczenie do użytku szkolnego kolejnych wydań podręcznika zmienionych w części stanowiącej nie więcej niż 20% (nie wcześniej niż po upływie 3 lat od dnia dopuszczenia podręcznika do użytku szkolnego) (**§ 12**).

W § 12 w ust. 6 rozporządzenia wprowadza się przepis, zgodnie z którym wniosek o dopuszczenie do użytku szkolnego nowego wydania podręcznika, zmienionego w części stanowiącej nie więcej niż 20% objętości, nie może być złożony przed upływem 3 lat (każdy etap edukacyjny trwa 3 lata) od dnia dopuszczenia do użytku szkolnego podręcznika, chyba że nastąpiły zmiany w podstawie programowej wychowania przedszkolnego, kształcenia ogólnego, kształcenia w zawodzie.

Z dotychczasowej praktyki wynika, że zmiany wprowadzane w podręczniku często polegają jedynie na zmianach szaty graficznej, kompozycji strony itp., nie są to natomiast istotne zmiany treści podręcznika. Należy pamiętać, że kluczową rolę w procesie nauczania odgrywa nauczyciel, który odpowiada za proces edukacji i aktualność przekazywanej wiedzy, traktując podręcznik jedynie jako narzędzie wspomagające. Jeżeli określone treści zamieszczone w podręczniku utraciły aktualność, to obowiązkiem nauczyciela jest poinformowanie o tym uczniów. Zatem możliwość aktualizacji podręcznika po 3 latach wydaje się być optymalnym rozwiązaniem.

7. Wprowadzenie dodatkowej, końcowej opinii językowej, w przypadku gdy opinia merytoryczno-dydaktyczna kończy się stwierdzeniem o pozytywnym zaopiniowaniu podręcznika pod warunkiem dokonania wskazanych przez rzeczoznawcę poprawek (§ 14).

W § 14 wprowadza się nowe regulacje w zakresie sporządzanej przez rzeczoznawcę opinii. Tak jak było to uregulowane w dotychczasowych przepisach rzeczoznawca w opinii obowiązany będzie stwierdzić, czy podręcznik spełnia odpowiednio warunki określone w § 6-9 rozporządzenia. Jeżeli rzeczoznawca stwierdzi, że podręcznik nie spełnia wymaganych warunków i wyda opinię negatywną, to obowiązany będzie wskazać w tej opinii, których warunków podręcznik nie spełnia, a także przedstawić wyczerpujące uzasadnienie w tym zakresie. Nie będzie musiał natomiast sporządzać w takiej sytuacji szczegółowego wykazu wszystkich błędów.

Ponadto, przewiduje się wprowadzenie zmian w zakresie sporządzania opinii językowych (na konieczność dokonania zmian w tym zakresie zwracali uwagę rzeczoznawcy oraz Rada Języka Polskiego). Zgodnie z § 14 ust. 4 rozporządzenia, w przypadku gdy rzeczoznawca wyda opinię merytoryczno-dydaktyczną pozytywną pod warunkiem dokonania wskazanych przez rzeczoznawcę poprawek (tzw. „warunkowa” opinia merytoryczno-dydaktyczna), rzeczoznawca wyznaczony do sporządzenia opinii językowej, obowiązany będzie sporządzić jeszcze jedną opinię językową (kończącą) stwierdzającą poprawność pod względem językowym poprawionych (w wyniku zgłoszonych w opinii merytoryczno-dydaktycznej poprawek) fragmentów podręcznika. Wprowadzenie do podręcznika poprawek wskazanych

przez rzeczoznawców w tzw. „warunkowych” opiniach merytoryczno-dydaktycznych często powoduje zmiany w warstwie językowej, w związku z czym sporządzenie opinii językowej po zakończeniu wprowadzania zmian, wynikających z „warunkowych” opinii merytoryczno-dydaktycznych, jest uzasadnione. Oznacza to również, że wydawca obowiązany będzie do przekazania rzeczoznawcy sporządzającemu opinię językową egzemplarza poprawionego opracowania podręcznika wraz z wykazem wszystkich zmian, jakich dokonano w podręczniku, przy czym rzeczoznawca oceniać będzie pod względem poprawności językowej jeszcze raz tylko te części podręcznika, które zostały zmienione w wyniku tzw. „warunkowych” opinii merytoryczno-dydaktycznych

8. Zmiany dotyczące adnotacji zamieszczanej w podręczniku o dopuszczeniu podręcznika do użytku szkolnego (§ 22).

Zgodnie z brzmieniem przepisu § 22 rozporządzenia, wydawca podręcznika obowiązany będzie – tak jak dotychczas – zamieścić w podręczniku adnotację o dopuszczeniu podręcznika do użytku szkolnego. Dotychczasowe przepisy określały wzory takich adnotacji (9 wzorów adnotacji w zależności od rodzaju podręcznika). W projektowanym rozporządzeniu rezygnuje się z określania wzorów adnotacji, jednocześnie wprowadzając przepis, który określa, jakie informacje powinny być podane w adnotacji zamieszczanej w podręczniku.

Każda adnotacja zamieszczona w podręczniku powinna zawierać imiona i nazwiska rzeczoznawców, którzy wydali pozytywną opinię o podręczniku, a także etap edukacyjny i typ szkoły, dla których podręcznik jest przeznaczony. Ponadto, w adnotacji powinna znaleźć się informacja o rodzaju zajęć edukacyjnych, dla których podręcznik jest przeznaczony, w tym o zakresie kształcenia: podstawowym lub rozszerzonym (informacja o zakresie kształcenia będzie podawana w podręcznikach do szkół ponadgimnazjalnych).

Z kolei adnotacja zamieszczana w podręcznikach do nauczania zawodu lub zawodów powinna określać nazwę zawodu lub zawodów, dla których podręcznik jest przeznaczony, z uwzględnieniem nazwy lub nazw kwalifikacji, a w przypadku podręcznika dopuszczonego do użytku szkolnego w zakresie części kwalifikacji należy podać również nazwę tej części.

Ponadto, jeżeli podręcznik jest przeznaczony do nauczania języka obcego nowożytnego w adnotacji powinna się znaleźć również informacja o poziomie zaawansowania w skali Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego. Oprócz powyższych informacji, w adnotacji powinna znaleźć się również informacja o roku dopuszczenia podręcznika do użytku szkolnego.

III. Pozostałe zmiany

1) przedmiotowe rozporządzenie nie zawiera przepisów regulujących dopuszczanie do użytku szkolnego podręczników wspomagających edukację (tzw. podręczników pomocniczych) przeznaczonych do kształcenia ogólnego dla mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym. Podręczniki pomocnicze przeznaczone dla mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym, z uwagi na ich charakter (zeszyty ćwiczeń, słowniki), stanowią jedynie materiały uzupełniające i mogą być, tak jak inne materiały dydaktyczne, wykorzystywane według uznania nauczycieli w procesie nauczania;

2) w przepisach rozporządzenia nie stosuje się określenia „kształcenie zintegrowane”. Nowa podstawa programowa kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych określa I etap edukacyjny terminem „edukacja wczesnoszkolna”

Rok szkolny 2010/2011 był ostatnim rokiem obowiązywania dotychczasowej podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych w zakresie I etapu edukacyjnego, a zatem nie będą już dopuszczane do użytku szkolnego podręczniki przeznaczone do kształcenia zintegrowanego lecz podręczniki przeznaczone do edukacji wczesnoszkolnej;

3) w przepisach rozporządzenia nie stosuje się przepisów odnoszących się do dopuszczania programów nauczania i podręczników dla profili kształcenia ogólnozawodowego, w związku z przewidzianym w ustawie z dnia 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw, (poczynając od roku szkolnego 2012/2013) stopniowym wygaszeniem funkcjonujących liceów profilowanych, poprzez odstąpienie od rekrutacji do klasy pierwszej, z

równoczesnym zagwarantowaniem uczniom (słuchaczom) klas drugich i trzecich możliwości ukończenia szkoły.

Stosownie do przepisów przejściowych zawartych w § 31 niniejszego rozporządzenia w liceach profilowanych, do czasu zakończenia kształcenia w tych liceach, stosuje się programy nauczania do kształcenia w profilach kształcenia ogólnozawodowego, jak również mogą być dopuszczane do użytku programy nauczania do kształcenia w profilach kształcenia ogólnozawodowego, na podstawie dotychczasowych przepisów. Natomiast, stosownie do regulacji zawartej w § 36 w liceach profilowanych, do czasu zakończenia kształcenia w tych liceach, mogą być stosowane podręczniki dopuszczone do użytku szkolnego i wpisane do wykazu podręczników do kształcenia w profilach kształcenia ogólnozawodowego na podstawie dotychczasowych przepisów oraz mogą być stosowane podręczniki niewpisane do wykazu podręczników przeznaczonych do kształcenia w profilach kształcenia ogólnozawodowego, jeżeli w wykazie brak jest podręczników do nauczania danego profilu kształcenia ogólnozawodowego;

4) rozporządzenie przewiduje również funkcjonowanie dwóch wykazów podręczników przeznaczonych do kształcenia w zawodach: pierwszy – wykaz nowych podręczników dopuszczonych do użytku szkolnego na podstawie niniejszego projektu, i drugi – sporządzony dla dopuszczonych do użytku szkolnego podręczników przeznaczonych do kształcenia w zawodach uwzględniających dotychczasowe podstawy programowe kształcenia w poszczególnych zawodach. Ten drugi wykaz zgodnie z § 32 ust. 2 rozporządzenia ma funkcjonować do roku szkolnego 2014/2015 włącznie, żeby następnie podręczniki przeznaczone do kształcenia w zawodach uwzględniających dotychczasowe podstawy programowe kształcenia w poszczególnych zawodach mogły funkcjonować, jako podręczniki niewpisane do wykazu, z których będzie można korzystać, jeżeli w wykazie brak będzie podręcznika do nauczania danego zawodu, stosownie do regulacji zawartej w § 27 projektu.

5) w § 18 ust. 2 i 4 oraz w § 19 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia wprowadza się wymóg posiadania przez rzeczoznawców kompetencji w dziedzinie technologii informacyjno – komunikacyjnych.

W związku z szybkimi zmianami w dostępie do technologii informacyjno-komunikacyjnych oraz coraz powszechniejszym ich wykorzystaniem w edukacji,

wzrasta także zainteresowanie podręcznikami elektronicznymi, z roku na rok wydawcy składają coraz więcej wniosków o dopuszczenie takich podręczników do użytku szkolnego, a co za tym idzie opiniujący je rzeczoznawcy powinni posiadać biegłość w posługiwaniu się technologiami informacyjno-komunikacyjnymi, aby móc zaopiniować podręczniki pod kątem ich zgodności z wymogami określonymi w § 9 ust. 2 rozporządzenia;

6) w § 26 w ust. 1 w pkt 4 rozporządzenia proponuje się aby wnioskodawca ubiegający się o dopuszczenie do użytku szkolnego podręcznika w formie elektronicznej, który został już uprzednio dopuszczony do użytku szkolnego w formie papierowej, wnosił opłatę w wysokości 3 000 zł. Z uwagi na to, że treść tych podręczników została już uprzednio sprawdzona pod względem merytoryczno-dydaktycznym i językowym, wysokość opłaty wnoszonej przez wydawców z wnioskiem o dopuszczenie formy elektronicznej podręcznika dopuszczonego wcześniej w formie papierowej została ustalona przez analogię do opłaty wnoszonej z wnioskiem o dopuszczenie podręczników zmienionych do 20 %. Z reguły podręczniki w formie elektronicznej, które wcześniej zostały dopuszczone do użytku szkolnego w formie papierowej są opiniowane przez tych samych rzeczoznawców.

II. Przepisy przejściowe

Rok szkolny 2010/2011 był ostatnim rokiem obowiązywania dotychczasowej podstawy programowej kształcenia ogólnego na I (klasy I-III szkoły podstawowej) i III (gimnazjum) etapie edukacyjnym. Od roku szkolnego 2011/2012 na I i III etapie edukacyjnym obowiązuje już tylko nowa podstawa programowa kształcenia ogólnego.

Od roku szkolnego 2012/2013 dotychczasową podstawę programową kształcenia ogólnego zacznie sukcesywnie zastępować nowa podstawa programowa kształcenia ogólnego także na II i IV etapie edukacyjnym. Stopniowa zmiana podstawy programowej kształcenia ogólnego widoczna jest w ilości składanych wniosków o dopuszczenie podręczników do użytku szkolnego uwzględniających dotychczasową podstawę programową kształcenia ogólnego. Od dnia 30 stycznia 2009 r. złożono 70 takich wniosków, w tym 23 w 2010 r., a w 2011 r. już tylko 2. Biorąc pod uwagę harmonogram wdrażania nowej podstawy programowej

kształcenia ogólnego, składanie wniosków o dopuszczenie do użytku szkolnego podręczników do dotychczasowej podstawy programowej kształcenia ogólnego, będzie celowe najpóźniej do dnia 31 grudnia 2012 r. Należy przy tym zaznaczyć, że wnioski o dopuszczenie podręcznika lub co najmniej jednej części podręcznika powinien zostać złożony do dnia 31 grudnia 2012 r. Od 1 września 2012 r. wejdą w życie przepisy wprowadzone ustawą z dnia 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw, które oprócz zmian programowych w zakresie kształcenia zawodowego, dotyczą również struktury tego kształcenia. Poczynając od roku szkolnego 2012/2013 nastąpi stopniowe wygaszenie funkcjonujących obecnie liceów profilowanych, techników uzupełniających dla młodzieży oraz zasadniczych szkół zawodowych dla dorosłych i techników dla dorosłych poprzez odstąpienie od rekrutacji do klasy pierwszej, z równoczesnym zagwarantowaniem możliwości ukończenia szkoły uczniom (słuchaczom) klas programowo wyższych. Wygaszanie technikum uzupełniającego dla dorosłych rozpocznie się od roku szkolnego 2013/2014,

W związku z powyższym w § 30 rozporządzenia zawarto przepis przejściowy, zgodnie z którym począwszy od roku szkolnego 2012/2013 nowe programy nauczania dla zawodu będą stosowane w klasach I szkół prowadzących kształcenie zawodowe, które nie ulegają likwidacji tzn. zasadniczych szkół zawodowych dla młodzieży, techników dla młodzieży, szkół policealnych dla młodzieży oraz szkół policealnych dla dorosłych.

Natomiast w pozostałych klasach tych szkół, a także w szkołach „wygaszanych” stosuje się programy nauczania dla zawodów uwzględniające dotychczasowe podstawy programowe kształcenia w poszczególnych zawodach, jak również mogą być dopuszczane do użytku programy nauczania dla tych zawodów, dopuszczone do użytku na podstawie dotychczasowych przepisów.

Ponadto, w celu zapewnienia podręczników do kształcenia w zawodach uczniom szkół prowadzących kształcenie zawodowe, którzy od roku szkolnego 2012/2013 rozpoczną kształcenie w oparciu o nową podstawę programową kształcenia w zawodach, § 35 rozporządzenia umożliwi, do roku szkolnego 2014/2015 włącznie, stosowanie podręczników przeznaczonych do kształcenia w zawodach uwzględniających dotychczasowe podstawy programowe w poszczególnych zawodach. Podręczniki dopuszczone do użytku szkolnego na

podstawie dotychczasowych przepisów podlegają z urzędu wpisowi do odpowiednich wykazów.

Rzeczoznawcy wpisani na listy rzeczoznawców na podstawie dotychczasowych przepisów podlegają z urzędu wpisowi na odpowiednie listy, z wyjątkiem rzeczoznawców w zakresie podręczników przeznaczonych do kształcenia w profilach kształcenia ogólnozawodowego w związku ze stopniowym (poczynając od roku szkolnego 2012/2013) wygaszeniem funkcjonujących liceów profilowanych z przewidzianym w ustawie z dnia 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw.

Do wniosków o dopuszczenie do użytku szkolnego podręczników, złożonych i nierozpatrzonych przed dniem wejścia w życie rozporządzenia, będą miały zastosowanie dotychczasowe przepisy.

Do wniosków o wpisanie na listę rzeczoznawców, złożonych i nierozpatrzonych przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, będą stosowane dotychczasowe przepisy.

Przewiduje się, że niniejsze rozporządzenie wejdzie w życie w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem § 5 (warunki jakie musi spełniać dopuszczony do użytku w szkole program nauczania dla zwołu) i § 7 (warunki jakie musi spełniać dopuszczony do użytku szkolnego podręcznik przeznaczony do kształcenia w zawodzie), które wejdą w życie z dniem 1 września 2012 r., gdyż jest to związane z wejściem w życie przepisów dotyczących kształcenia zawodowego, w szczególności nowej klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego oraz nowej podstawy programowej kształcenia w zawodach.

Projekt rozporządzenia został udostępniony na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Edukacji Narodowej oraz stronie internetowej Rządowego Centrum Legislacji, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z 2009 r. Nr 42, poz. 397 oraz z 2011 r. Nr 106, poz. 622 i Nr 161, poz. 966). Żaden podmiot nie wyraził zainteresowania pracami nad projektem rozporządzenia w trybie przepisów ww. ustawy.

Rozporządzenie nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 i Dz. U. z 2004 r. Nr 65, poz. 597), w związku z tym nie podlega notyfikacji.

Przedmiot regulacji nie jest objęty zakresem regulacji prawa Unii Europejskiej.

Ocena Skutków regulacji (OSR)

1. Podmioty, na które oddziałuje rozporządzenie

Rozporządzenie dotyczy dyrektorów przedszkoli, dyrektorów szkół, nauczycieli oraz rzeczoznawców wpisanych na listę prowadzoną przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania oraz wydawców podręczników. Rozporządzenie dotyczy również uczniów i rodziców.

2. Konsultacje społeczne

Projekt rozporządzenia został przekazany do konsultacji następującym związkom zawodowym i partnerom społecznym:

- 1) Zarządowi Głównemu Związku Nauczycielstwa Polskiego;
- 2) Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”;
- 3) Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność 80”;
- 4) Komisji Krajowej Wolnego Związku Zawodowego „Sierpień 80”;
- 5) Ogólnopolskiemu Porozumieniu Związku Zawodowego
- 6) Forum Związków Zawodowych
- 7) Chrześcijańskiemu Związkowi Zawodowemu „Solidarność im. Ks. J. Popiełuszki”
- 8) Wolnemu Związkowi Zawodowemu „Solidarność - Oświata”
- 9) Zarządowi Krajowemu Związku Zawodowego Nauczycieli Średnich Szkół Leśnych w Polsce,
- 10) Zarządowi Głównemu Związku Rzemiosła Polskiego;
- 11) Społecznemu Towarzystwu Oświatowemu;
- 12) Zarządowi Głównemu Związku Zakładów Doskonalenia Zawodowego;
- 13) Zarządowi Głównemu Stowarzyszenia Oświatowców Polskich;
- 14) Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych;
- 15) Pracodawcom Rzeczypospolitej Polskiej;
- 16) Krajowej Izbie Gospodarczej;
- 17) Business Centre Club - Związkowi Pracodawców;
- 18) Krajowemu Forum Oświaty Niepublicznej;
- 19) Radzie Szkół Katolickich;

- 20) Stowarzyszeniu Nauczycieli Polonistów;
- 21) Polskiemu Towarzystwu Historycznemu;
- 22) Polskiej Izbie Książki;
- 23) Polskiemu Towarzystwu Walki z Kalectwem;
- 24) Polskiemu Stowarzyszeniu na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym;
- 25) Instytutowi Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk;
- 26) Radzie Języka Polskiego;
- 27) Polskiej Akademii Umiejętności;
- 28) Edukacyjnemu Porozumieniu Rodziców;
- 29) Radzie Głównej Szkolnictwa Wyższego;
- 30) Państwowej Komisji Akredytacyjnej;
- 31) Konferencji Rektorów Akademickich Uczelni Niepaństwowych;
- 32) Komitetowi Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk;
- 33) Krajowemu Porozumieniu Rodziców i Rad Rodziców;
- 34) Polskiej Radzie Organizacji Młodzieżowych;
- 35) Federacji Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych NOT;
- 36) Izbie Gospodarczej Gazownictwa;
- 37) Izbie Gospodarczej Hotelarstwa Polskiego;
- 38) Komendzie Głównej Ochotniczych Hufców Pracy;
- 39) Ogólnopolskiej Izbie Gospodarczej Drogownictwa;
- 40) Polskiej Izbie Druku;
- 41) Polskiej Izbie Hotelarstwa;
- 42) Polskiej Izbie Przemysłowo-Handlowej Budownictwa;
- 43) Polskiej Izbie Turystyki;
- 44) Polskiemu Stowarzyszeniu Hotelarstwa i Turystyki;
- 45) Stowarzyszeniu Dyrektorów i Nauczycieli Centrów Kształcenia Praktycznego;
- 46) Stowarzyszeniu Inżynierów i Techników Mechaników Polskich;
- 47) Stowarzyszeniu Technicznemu Odlewników Polskich;
- 48) Zarządowi Głównemu Stowarzyszenia Elektryków Polskich.

Projekt rozporządzenia w części obejmującej przepisy dotyczące podręczników przeznaczonych do edukacji wczesnoszkolnej i kształcenia ogólnego był już przedmiotem konsultacji społecznych i uzgodnień międzyresortowych w lipcu/sierpniu 2011 r.

Projekt został ponadto skierowany do zaopiniowania przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz Komisję Wspólną Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych. W dniu 28 marca 2012 r. na posiedzeniu plenarnym Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego projekt został uzgodniony.

Opinię o projekcie wyrazili:

- 1) Prezes Związku Nauczycielstwa Polskiego z dezaprobatą odniósł się do rezygnacji w projekcie z pierwotnie proponowanej regulacji wprowadzającej obowiązek wydawania podręczników szkolnych w wersji elektronicznej oraz krytycznie ocenił wprowadzane zmiany dotyczące procesu kształcenia w szkołach zawodowych związane z wchodząca do tych szkół od 1 września 2012 r. reformą, wyrażając opinię o braku wsparcia nauczycieli w procesie wdrażania reformy. Pozytywnie natomiast zaopiniował rozwiązania ograniczające swobodę nadmiernego rozbudowywania kompletu obowiązkowych podręczników szkolnych o dodatkowe części i materiały uzupełniające oraz rozwiązanie ograniczające warunki udostępniania co roku przez wydawców nowszych wersji podręcznika, poprzez ograniczenie możliwości składania wniosku o dopuszczenie do użytku szkolnego kolejnych wydań podręcznika zmienionych w części nie większej niż 20%. W opinii ZNP umożliwi to szersze korzystanie z podręczników kupowanych na tańszym dla nabywców rynku wtórnym;
- 2) Komendant Główny Ochotniczych Hufców Pracy uznał za zasadne wprowadzenie planowanych zmian w rozporządzeniu oraz wyraził opinię, że proponowane rozwiązania wpisują się w całościową koncepcję reformy kształcenia zawodowego, w związku z powyższym nie zgłosił uwag do projektu;
- 3) Prezes Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Ośrodków Doksztalcania i Doskonalenia Zawodowego zaproponował zmiany związane dopuszczaniem do

użytku programów nauczania dla zawodów, w których kształceni są uczniowie – młodociani pracownicy kierowani przez dyrektorów szkół na dokształcanie teoretyczne do ośrodków dokształcania i doskonalenia zawodowego, tak, aby programy te były dopuszczane do użytku nie przez dyrektora szkoły lecz przez dyrektora ośrodka. Uwaga nie została przyjęta, ponieważ procedurę dopuszczania w danej szkole programów nauczania określają przepisy art. 22 a ust. 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.), zgodnie, z którymi to dyrektor szkoły (nie dyrektor placówki) po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej, dopuszcza do użytku w swojej szkole zaproponowany przez nauczyciela program nauczania.

4) Polskie Towarzystwo Historyczne (PTH) pozytywnie zaopiniowało porządkujący charakter nowelizacji rozporządzenia pod względem nazw etapów edukacji, wygaszania liceów profilowanych i wynikających z tego zmian zasad dopuszczania do użytku szkolnego podręczników, a także regulacje w zakresie kształcenia zawodowego dotyczące przejściowego stosowania podręczników niewpisanych do wykazu podręczników przeznaczonych do wybranego profilu kształcenia. PTH z aprobatą przyjęło rozwiązanie ograniczające warunki udostępniania, co roku przez wydawców nowszych wersji podręcznika, poprzez ograniczenie możliwości składania wniosku o dopuszczenie do użytku szkolnego kolejnych wydań podręcznika zmienionych w części nie większej niż 20%. PTH pozytywnie zaopiniowało rozwiązanie dotyczące wymogu sporządzenia 4 opinii merytoryczno-dydaktycznych do przedmiotu uzupełniającego historia i społeczeństwo na IV etapie edukacyjnym. Poddaje w wątpliwość natomiast przyjęcie 4 wątków w podręczniku do przedmiotu uzupełniającego historia i społeczeństwo, co mogłoby ograniczyć swobodę doboru wątków przez nauczyciela. PTH zgłasza również wątpliwości, co do zmian dotyczących dopuszczania do użytku szkolnego podręczników pomocniczych dla mniejszości oraz materiałów dodatkowych dołączanych do podręcznika składanego z wnioskiem o dopuszczenie do użytku szkolnego. PTH postuluje, aby w przypadku wprowadzenia poprawek językowych podręcznik ponownie był zaopiniowany również pod względem merytoryczno-dydaktycznym.

Ustosunkowując się do powyższej opinii należy zauważyć, co następuje:

Wymaganie ponownej recenzji językowej podręcznika po wprowadzeniu poprawek wynikających z „warunkowej” opinii będzie zbędnie przedłużało procedurę recenzowania podręcznika. W przypadku przedmiotów uzupełniających na IV etapie edukacyjnym, zgodnie z zalecanymi warunkami, muszą być realizowane wątki tematyczne lub wątki przedmiotowe (epokowe). Podręczniki te mogą być opracowywane w częściach. Z uwagi na specyfikę tych przedmiotów rzeczoznawcy wskazani do opiniowania podręczników opiniują je w zakresie kompetencji swoich przedmiotów czytając całość podręcznika. Ponadto każdy podręcznik jest opiniowany w całości przez rzeczoznawcę sporządzającego opinię językową.

Podręczniki pomocnicze, stanowiące jedynie materiały wspomagające edukację jako środki dydaktyczne nie podlegają procedurze dopuszczania do użytku szkolnego.

5) Rada Języka Polskiego odniosła się do przepisów dotyczących trybu sporządzania opinii językowych o podręcznikach dopuszczanych do użytku szkolnego, przypominając w swoim komentarzu o postulatach dotyczących bliższego określenia nazbyt skrótowo sformułowanych wymogów stawianych podręcznikom, w szczególności w kategorii oceny komunikatywności językowej podręcznika. Ponadto Rada postuluje uznanie równorzędności wszystkich trzech opinii merytorycznej, dydaktycznej i językowej oraz wprowadzenie przepisu, zgodnie, z którym rzeczoznawcą językowym może zostać osoba rekomendowana przez Prezydium Rady Języka Polskiego. Odnosząc się negatywnie do powyższej opinii, należy przypomnieć, że zgodnie z § 10 przedmiotowego rozporządzenia podręczniki są dopuszczane do użytku szkolnego na podstawie trzech pozytywnych opinii dwóch merytoryczno-dydaktycznych i jednej opinii językowej, zatem Minister nie wyróżnia żadnej z opinii. Wymogi określone w § 18 przedmiotowego rozporządzenia mają na celu wybór rzeczoznawców do spraw podręczników, którzy wyróżniając się zdobytym wykształceniem oraz osiągnięciami naukowymi lub dydaktycznymi, dadzą rękojmię najwyższej, jakości świadczonych przez siebie usług w zakresie wskazanym w § 10 rozporządzenia. Organ, działając na podstawie przepisów prawa materialnego przewidujących uznaniowy charakter rozstrzygnięcia, jest zobowiązany rozpoznać sprawę zgodnie z zasadą prawdy obiektywnej, określonej przepisem art. 7 ustawy z dnia 13 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2000 r., Nr 98, poz. 1071 z późn. zm.), który stanowi, że w toku postępowania organy administracji państwowej podejmują wszelkie kroki niezbędne do dokładnego

wyjaśnienia stanu faktycznego oraz do załatwienia sprawy, mając na względzie interes społeczny i słuszny interes obywateli.

3. Wpływ rozporządzenia na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Nie przewiduje się skutków finansowych wejścia w życie projektowanego rozporządzenia, które powodowałyby konieczność poniesienia dodatkowych wydatków z budżetu państwa.

Projektowane rozporządzenie nie będzie też skutkowało zmianą poziomu dochodów lub wydatków jednostek samorządu terytorialnego.

Wnioskodawca ubiegający się o dopuszczenie podręcznika do użytku szkolnego, wnosi odpowiednią opłatę wraz z wnioskiem o dopuszczenie podręcznika do użytku szkolnego.

Opłaty wnoszone przez wydawców stanowią dochód budżetu państwa. Natomiast honoraria dla rzeczoznawców finansowane są w ramach wydatków części 30 – Oświata i wychowanie.

Do dnia 23 kwietnia 2012 r. zostało złożonych 1347 wniosków o dopuszczenie do użytku szkolnego podręczników przeznaczonych do nowej podstawy programowej, natomiast minister właściwy do spraw oświaty i wychowania dopuścił do użytku szkolnego 1162 podręczników, w tym 87 w formie elektronicznej.

4. Wpływ rozporządzenia na rynek pracy

Rozporządzenie nie będzie miało wpływu na rynek pracy.

5. Wpływ rozporządzenia na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Rozporządzenie nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość

6. Wpływ rozporządzenia na sytuację i rozwój regionalny

Rozporządzenie nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionalny.